

Sisällysluettelo

MH, 18.10.2021 10:00, Esityslista 1

§ -1 Esityslistan kansilehti (läsnäolijat)	1
§ 1 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus sekä työjärjestyksen hyväksyminen	3
§ 2 Pöytäkirjan tarkastaminen	4
§ 3 Ajankohtainen katsaus	5
§ 4 Lausunto Helsinki-Turku nopeaa junayhteyttä koskevasta täydennetystä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta	6
§ 5 Lausunto ostettavasta henkilöjunaliikenteestä vuosille 2022 - 2030	10
§ 6 Lausunto Turun hallinto-oikeudelle luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan hyväksymispäätöksestä tehtyihin valituksiin	12
§ 7 Lausunto luonnon virkistyskäytön strategiasta	17
§ 8 Alueiden kestävän kasvun edistämisen rahoitus (AKKE-rahoitus) - aluekehittämisen teemaverkostohankkeet	19
§ 9 Sopimus Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittisten rahastojen välittävän toimielimen tehtävien ja eräiden muiden tehtävien hoidosta etelä-Suomen maakuntien liitoissa ohjelmakaudella 2021 - 2027	22
Liite: Koordinaatiosopimus 2021-2027 Final 15.9.2021	24
§ 10 Europe Direct -hankkeen päättäminen	30
§ 11 Viranhaltijapäätökset	32
§ 12 Maankäyttöjooston 13.9.2021 antamat lausunnot ja käsittelemät asiat	33
§ 13 Tiedoksi annettavat asiat	34
§ 14 Kokouksen päättäminen	37

Maakuntahallitus	Esityslista	9/2021
KOKOUSAIKA	18.10.2021 klo 10.00	
KOKOUSPAIKKA	Varsinais-Suomen liitto, Linnankatu 52	
ASIAT		
SAAPUVILLA	Kanerva Ilkka, pj. Achrén Ulla Alatalo Juuso, 1. vpj. Andersson Janina Ek-Marjamäki Teija Eloranta Eeva-Johanna Heinonen Marko Huovinen Pentti Kiviranta Esko Kurvinen Jani, 2. vpj. Lang Eija Lehtinen Riitta Lindqvist Emma Nieminen Tomi Nummentalo Juhani Perho Tiina Pilpola Juhani Rautanen Hannu Virolainen Anne-Mari	Aaltonen Niko Rinne Tarja Reponen Esa Ratilainen Niina Vuola Hanna Jori Talvikki Turpeinen Juhana Rantasaari Juha Rantala Jukka Halkilahti Jaakko Välke Olli Karnisto-Toivonen Saija Vallavuori Kaisa Rasi Jarmo Maavirta Pia Mäki-Punto-Ristanen Tarja Heikkilä Lauri Lindberg Marko Forsblom Toni
ESITTELIJÄ	Häkämies Kari	Maakuntajohtaja
PÖYTÄKIRJANPITÄJÄ	Määttänen Petra	Hallintojohtaja
MUUT SAAPUVILLA OLLEET	Myllymäki Pekka Sjölund Janne Siren Saara-Sofia Yrttiäho Johannes	Mv:n puheenjohtaja Mv:n I varapuheenjohtaja Mv:n II varapuheenjohtaja Mv:n III varapuheenjohtaja
KUTSUTTUINA ASIAANTUNTIJOINA	Leskinen Riikka Nuotio Tarja Saarento Heikki Virtanen Janne Stjernberg Kirsi	Toimialapäällikkö Aluekehitysjohtaja Suunnittelujohtaja Edunvalvontajohtaja Viestintäpäällikkö
LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	Asia 1	
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUSTAPA	Asia 2	
ALLEKIRJOITUKSET		
	Ilkka Kanerva puheenjohtaja	Petra Määttänen sihteeri
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS	Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi.	
	Maakuntavirasto	
PÖYTÄKIRJA ON OLLUT YLEISESTI NÄHTÄVÄNÄ LIITON VERKKOSIVUILLA Todistaa	Maakuntavirasto Hallintojohtaja	

KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS SEKÄ TYÖJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN

Asia Kutsu ja esityslista maakuntahallituksen kokoukseen on toimitettu 12.10.2021. Maakuntahallituksen jäsenten lisäksi kutsu ja esityslista on toimitettu maakuntahallituksen varajäsenille, jotka osallistuvat kokoukseen varsinaisen jäsenen ollessa estynyt ja varsinaisen jäsenen kutsuttua varajäsenen sijaansa, sekä maakuntavaltuuston puheenjohtajille.

Kuntalain 103 §:n 2. momentin mukaan muu toimielin kuin valtuusto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Kuntalain 64 §:n mukaan kuntayhtymästä on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnasta on säädetty mainitussa kuntalain pykälässä.

Valmistelija PM/mk

Maakuntajohtajan ehdotus

Puheenjohtaja toteaa kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Hyväksytään kokouksen työjärjestykseksi jäsenille toimitettu esityslista.

Päätös

PÖYTÄKIRJAN TARKASTAMINEN

Asia Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön 18 § mukaan: "Pöytäkirjan kirjoittaa puheenjohtajan johdolla pöytäkirjanpitäjä. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjantekijä. Pöytäkirja tarkastetaan toimitelimen päättämällä tavalla. Pöytäkirja pidetään yleisesti nähtävänä toimitelimen päättämänä aikana ja paikassa siten kuin siitä vähintään yhtä päivää aiemmin on ilmoitettu."

Maakuntahallitus (mh 23.1.2009 § 31) päätti ottaa käyttöön menettelytavan, jossa pöytäkirja kiireelliseksi arvioitujen pykälien osalta tarkastetaan kokouksessa ja tarkastusmenettely merkitään pöytäkirjaan kyseisen pykälän kohdalle.

Maakuntahallitus päätti kokouksessaan 31.3.2014 § 37, että pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti seuraavasti:

1. Pöytäkirjanpitäjän varmentama pöytäkirja lähetetään sähköpostitse maakuntahallituksen kokouksen puheenjohtajalle hyväksymistä varten.
2. Puheenjohtaja ilmoittaa sähköpostilla hallintojohtajalle ja hallintosihteerille pöytäkirjan hyväksymisestäään.
3. Puheenjohtajan hyväksymisilmoituksen jälkeen pöytäkirja lähetetään sähköpostilla pöytäkirjan tarkastajille, jotka ilmoittavat sähköpostilla pöytäkirjan tarkastuksesta hallintojohtajalle ja hallintosihteerille.
4. Pöytäkirjan hyväksymistä koskevat sähköposti-ilmoitukset liitetään pöytäkirjaan ja puheenjohtaja allekirjoittaa tarkastetun pöytäkirjan hallintosäännön 18 §:n mukaisesti.

Valmistelija PM/HM

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Emma Lindqvistin ja Juhani Nummentalon.

Päätös

Lisätietoja Hallintojohtaja Petra Määttänen p. 041 502 5246, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

AJANKOHTAINEN KATSAUS

Asia Ajankohtainen katsaus

Valmistelija KH/mk

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee ajankohtaisen katsauksen tiedoksi.

Päätös

LAUSUNTO HELSINKI-TURKU NOPEAA JUNAYHTEYTTÄ KOSKEVASTA TÄYDENNETYSTÄ
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Asia Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue pyytää lausuntoa Väyläviraston Helsinki–Turku nopeaa junayhteyttä koskevasta täydennetystä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta 3.10.2021 mennessä osoitteeseen kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi.

Helsinki–Turku nopea junayhteys -hanke sisältää uuden kaksiraiteisen oikoradan välille Espoo–Salo (pituus 95 kilometriä) ja kaksoisraiteen nykyisen rakentamisen välille Salo–Kupittaa (pituus 55 kilometriä). Lisäksi hankkeeseen sisältyvät Hajalan, Kriivarin, Toikkalan ja Piikkiön rataoikaisut välillä Salo–Kupittaa sekä Turun ratapihan parantamistoimet. Ympäristövaikutusten arviointi pohjautuu ratatekniseen suunnitteluun välillä Salo–Kupittaa, Espoo–Salo oikoradan yleissuunnitelmaan ja Turun ratapihojen ratasuunnitelmaan väliltä Kupittaa–Turku.

Helsingin ja Turun välisen nopean junayhteyden tavoitteena on lyhentää Helsingin ja Turun välistä matka-aikaa ja laajentaa näin edellä mainittujen kaupunkien työssäkäynti- ja työmarkkina-alueita. Espoo–Salo-oikorata lyhentää nykyistä Helsinki–Turku rataa noin 26 kilometriä ja nopeuttaa matka-aikaa noin puolella tunnilla. Salo–Turun Kupittaa -kaksoisraiteen suunnittelun tavoitteena on parantaa yhteysvälin ratakapasiteettia ja lisätä liikenteen nopeutta, täsmällisyyttä sekä vähentää häiriöitä. Suunnitellut oikaisut (vaihtoehto B) lyhentävät yhteysväliä neljällä kilometrillä.

Hankekokonaisuuden YVA:n tavoitteena on selvittää useasta osakokonaisuudesta muodostuvan liikenneinfranhankkeen YVA-laissa määritetyt todennäköisesti merkittävät vaikutukset yhtenä kokonaisuutena välillä Helsinki–Turku. Arvioitavina vaihtoehtoina ovat:

- VE A: Nopea junayhteys kaksoisraiteisena välillä Espoo–Turku
- VE B: Nopea junayhteys kaksoisraiteisena välillä Espoo–Turku ja raideoikaisut välillä Salo–Turku
- Vertailuvaihtoehto 0+: Nykyinen rantarata parantamistoimenpiteillä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely perustuu ympäristövaikutusten arvioinnista annettuun lakiin (YVA-lakiin). YVA-menettely jakautuu kahteen vaiheeseen: arviointiohjelma- ja arviointiselostusvaiheeseen. Arviointiohjelma on suunnitelma siitä, miten ympäristövaikutukset arvioidaan. YVA-menettelyn toisessa vaiheessa selvitetään vaihtoehtojen vaikutukset keskittyen hankekokonaisuuden todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin, ja laaditaan ympäristövaikutusten arviointiselostus, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus käsitteli yhteysvälin arviointiselostuksen ohjelmaa kokouksessaan 20.1.2020 ja antoi varsinaisesta arviointiselostuksesta kokouksessaan 21.12.2020 seuraavan lausunnon:

Arviointiselostus liitteineen on valmisteltu huolella hyvässä vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa. Selostuksen laatijoilla on ollut käytettävissään ratayhteyden suunnittelutilanteesta johtuen tavanomaista huomattavasti laajempi tietopohja. Vaikutukset on arvioitu monipuolisesti ja asiantuntevasti.

Yleinen pitkän aikavälin etu vs. rakentamisaikainen paikallinen haitta

Arviointiselostus osoittaa, että ratakankkeen myönteisten ja kielteisten vaikutusten arviointi ja keskinäinen vertailu on vaikeasti yhteismitallistettavaa. Kärjistetyksi vastakkain ovat laaja-alainen yleinen ja paikallinen yksityinen etu. Myönteiset vaikutukset ovat laajoja ja hyödyt – ilmastovaikutukset mukaan lukien – toteutuvat pitkällä aikajänteellä ja kohdistuvat koko Etelä-Suomen alue- ja yhdyskuntarakenteen kehitykseen, sen liikennejärjestelmän kestävyys- ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin ja kehittämispotentiaalien hyödyntämiseen.

Helsinki–Turku-yhteysvälillä on strateginen merkitys Suomen liikennejärjestelmässä, sillä se yhdistää maan suurimman ja maan kolmanneksi suurimman kaupunkiseudun. Nopea juna-

yhteys kaupunkien välillä tulee toteutuessaan palvelemaan laajaa joukkoa ihmisiä. Matka-aika pääkaupunkiseudun ja Turun ja Salon seutujen välillä lyhenee nykyisestä, mikä edistää kaupunkiseutujen asumis- ja työssäkäyntialueiden toiminnallista kytkeytymistä. Samalla hanke tukee muiden radan varren kaupunkien ja kuntien maankäyttöä mahdollistaessaan junan pysähtymisen myös väliasemapaikkakunnilla.

Hanke tukee osaltaan Etelä-Suomen kilpailukyvyyn parantamista ja hankkeesta hyötyvien alueiden ja yhdyskuntien kehittymistä elinvoimaisina. Alueiden välisellä verkottumisella ja yhteistyöllä voidaan vahvistaa alueiden toimintaedellytyksiä ja vetovoimaa... (5.8 Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön s. 47))

Kielteiset, luontoon ja ympäristöön kohdistuvat vaikutukset ovat paikallisia radan välittömään lähiympäristöön kohdistuvia. Vaikutukset ovat pääosin väliaikaisia ja palautuvia, rakentamisen aikaisia ja merkittävyydeltään vähäisiä tai kohtalaisia. Selostukseen on kirjattu useita ehdotuksia rakentamisen aikaisten vaikutusten lieventämiseksi.

Tarkastelussa tulisi huomioida myös se, että nykyinen toiminnallinen rakenne on kehittynyt vuosikymmenten aikana ilman järjestelmällistä vaikutusten arviointia. Ratahanketta, jolla tätä rakennetta nyt yritetään korjata kestävämmäksi, arvioidaan varsin perusteellisesti, mutta sen merkitykseen ja luonteeseen nähden liian lyhytjänteisesti. Arvioimatta jäävät pitkäaikaisvaikutukset, jos hanketta ei toteuteta.

Tarkastellut vaihtoehdot

Varsinais-Suomen liiton mukaan todellisia vaihtoehtoja ovat hankevaihtoehdot A ja B. Vertailuvaihtoehto 0+ ei ole voimassa olevien suunnitelmien mukainen eikä toteuta valtakunnallisia ja maakunnallisia tavoitteita, jotka koskevat kestävän alue- ja yhdyskuntarakenteen sekä liikennejärjestelmän kehittämistä.

Nopea junayhteyden toteuttaminen Turku-Helsinki välille on vahvasti linjassa tuoreiden Varsinais-Suomen ja Turun kaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnitelmien, Etelä-Suomen liikennestrategian ja valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelmaluonnoksen tavoitteiden kanssa. Turun kaupunkiseudun MAL-sopimuksen myötä Turun ratapiha ja Turku-Kupittaa kaksoisraide siirtyivät toteutusvaiheeseen. Varsinais-Suomen alueellisissa liikennejärjestelmäsuunnitelmissa ja ylimaakunnallisessa Etelä-Suomen liikennestrategiassa Tunnin juna on priorisoitu tärkeimpien toimenpiteiden joukkoon.

Hankevaihtoehto B:n mukainen Piikkiön oikaisu on osoitettu voimassa olevassa lainvoimaisessa maakuntakaavassa Ohjeellinen rautatie -merkinnällä. Hajalan, Kriivarin, Toikkalan oikaisuja ei ole osoitettu maakuntakaavassa ja niiden voidaan katsoa olevan yleispiirteisen maakuntakaavan tulkintaa ja tarkentamista. Näiden osalta yleissuunnitelman hyväksyminen edellyttää mahdollisten olemassa olevien yleiskaavojen tarkistamista.

Hajala-Piikkiö-välin oikaisut

Hankevaihtoehtojen merkittävin ero liittyy Piikkiön kohdan liikennejärjestelyihin. Hankevaihtoehto A tukee Piikkiön lähiliikenneaseman toteuttamisedellytyksiä kaiken henkilöjunaliikenteen kulkiessa Piikkiön keskustan kautta. Hankevaihtoehdossa B Piikkiön aseman toteuttamisedellytysten säilyminen edellyttäisi lähijunaliikennöintiä nykyisellä ratalinjalla kaukojunien kulkiessa oikorataa Piikkiön keskustan ohi.

Vastakkain ovat neljän minuutin aikahyöty ja paikallisjunaliikenteen kehittäminen kokonaisuutena. Vaihtoehdon B mukainen oikaisu saattaa vaarantaa Piikkiön taajaman kytkeytymisen paikallisjunajärjestelmään, jos nykyisen ratalinjan kunnossapitoon ja kehittämiseen ei sitouduta. Varsinais-Suomen liiton tavoitteena on Tunnin junan täysimääräinen hyödyntäminen kytkemällä kaikki mahdolliset asemapaikat sen piiriin. Lopullinen päätös oikaisuvaihtoehdoista tulee tehdä aidosti kuntien ja liiton kanssa yhdessä neuvotellen.

Yhteysviranomainen (Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus) pyysi 11.2.2021 Väylävirastoa täydentämään selostusta. Täydennykset koskivat luontovaikutusten arviointia ja Natura-arviointeja, pinta- ja pohjavesivaikutuksia, melu- ja värinävaikutuksia, ilmastovaikutuksia, puolisuustarkastelua sekä vaikutuksia maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön. Täydennykset on toimitettu Uudenmaan ELY-keskukselle 6.7.2021. Yhteysviranomainen huomioi perustelussa päätelmässään myös YVA-selostuksen aikaisemman nähtävilläolon aikana tulleet mielipiteet ja lausunnot.

Salo–Kupittaa-välin suunnittelu on edennyt rinnan ympäristövaikutusten arvioinnin täydennyksen kanssa. Suunnitelmassa esitetään, että ns. Piikkiön oikaisu toteutettaisiin nopean junaliikenteen tarpeisiin nykyisen linjan jäädessä paikallisjunaliikenteen käyttöön.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennyksessä (Väyläviraston julkaisuja 55/2021 s. 113) todetaan seuraavasti:

Johtopäätökset

Yleisesti täydennysraportin johtopäätöksinä toteamme, että tehdyt täydennetyt vaikutusarviointit eivät muuta koko hankkeen vaikutusten merkittävyyttä minkään arviointiteeman osalta. Kuntakohtaisiin vaikutusten merkittävyyksiin täydennetyillä arvioinneilla on pieniä muutoksia. Vaihtoehtojen vertailuun täydennetyillä arvioinneilla ei ole vaikutusta.

Vaikutusten tarkastelua radan puolisuuden osalta suhteessa nykyiseen rataan Salon ja Turun Kupittaan välillä on tehty ratateknisen suunnittelun ja YVA-menettelyn aikana. Tavoitteena on ollut valita se puoli nykyisestä radasta, jonka haitalliset kokonaisvaikutukset ovat vähäisimmät. Tarkastelu ja puolisuuden vaikutusten arviointia on esitetty erikseen tämän täydennysraportin liitteessä 2 ja luvussa 3. Puolisuustarkastelun johtopäätöksenä todetaan, että radan puolisuudella ei ole vaikutusta koko hankkeen merkittävyyteen minkään arviointiteeman osalta. Kuntatasolla vastakkaisen puolen valitseminen ratateknisessä suunnitelmassa esitetyn sijaan vaikuttaa kielteisesti vaikutusten merkittävyyteen maankäyttöön, ihmisiin kohdistuviin vaikutuksiin, värinän sekä runkomelun osalta. Vastakkaisen puolen valitseminen aiheuttaisi myönteisiä vaikutuksia runkomelun osalta Turussa. Paikallisia vaikutuseroja syntyy usean eri arviointiteeman osalta radan puolisuudesta riippuen.

Luontovaikutusten osalta arviointi ei muuta luonnonarvoja koskevia alateemojen arviointeja tai johtopäätöksiä (ilman lievennystoimia).

Uudenmaan ELY-keskuksen tulee antaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista kahden kuukauden kuluessa lausuntojen antamiseen ja mielipiteiden esittämiseen varatun määräajan päättymisestä (YVA-laki 23 §).

Oheismateriaali: Täydennetty arviointiselostus liitteineen löytyvät ympäristöhallinnon verkkosivuilta osoitteesta www.ymparisto.fi/helsinkiturkujunayhteysYVA

Valmistelija HS/hm

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus päättää antaa Helsinki–Turku nopeaa junayhteyttä koskevasta ympäristövaikutusten täydennetystä arviointiselostuksesta seuraavan lausunnon:

Arviointiselostus liitteineen ja täydennyksineen on valmisteltu huolella hyvässä vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa. Selostuksen laatijoilla on ollut käytettävissään ratayhteyden suunnittelutilanteesta johtuen tavanomaista huomattavasti laajempi tietopohja. Vaikutukset oli jo ensimmäisessä

vaiheessa arvioitu monipuolisesti ja asiantuntevasti. Arviointia on yhteysviranomaisen vaatimuksesta edelleen täydennetty. Täydennys on perusteellinen ja osoittaa analyttisesti, miten vaikeaa mm. ilmastovaikutusten kokonaisarviointi on isojen systeemistä kestävyys siirtymää edustavien hankkeiden kohdalla.

Varsinais-Suomen liitto toistaa aiemmin antamansa lausunnon ja toteaa, että ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennys tukee edelleen ratasuunnittelun jatkamista nopeutetulla aikataululla. Suunnittelun edetessä tulee radan puolisuustarkasteluja ja vaikutuksia maankäyttöön erityisesti Nunna–Kupittaa-välillä jatkaa ja tarkentaa yhdessä Turun ja Kaarinan kaupunkisuunnittelijoiden ja kaavoittajien kanssa.

Lausunto lähetetään: Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue, kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Tiedoksi: Varsinais-Suomen ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat ja liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueet

Päätös

Lisätietoja Suunnittelujohtaja Heikki Saarento, p. 040 720 3056, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

LAUSUNTO OSTETTAVASTA HENKILÖJUNALIIKENTEESTÄ VUOSILLE 2022–2030

Asia Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää alueilta ja muilta sidosryhmiltä näkemyksiä vuosille 2022–2030 suunnitellusta ostoliikenteen tarjonnasta.

Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on todettu, että valtio hankkii henkilöjunaliikenteen palveluja VR Yhtymä Oy:ltä EY:n palvelusopimusasetuksen (1370/2007) mukaisena suorahankintana. Hankinnoilla ostetaan yöjunaliikennettä sekä taajamajunaliikenteen palveluja Etelä-Suomessa. Valtio ostaa myös kaukojunaliikennettä sekä sähköistämättömillä rataosilla kiskobussi-liikennettä.

Liikenne- ja viestintäministeriön (LVM) ja VR:n neuvottelut yhdeksän vuoden suorahankintasopimuksesta vuosille 2022–2030 ovat käynnissä. Liikenteen ympäristövaikutusten vähentämiseksi ja työssäkäyntialueiden laajentamiseksi selvitetään mahdollisuuksia laajentaa liikennettä uusille alueille. Valtion kustannusten on tarkoitus pysyä nykyisellä tasolla, noin 32 miljoonaa euroa vuodessa. Junaliikenteen ostot katetaan valtion talousarvion momentilta 31.20.55. ja osa ilmastoperusteisesta joukkoliikennetuesta.

Liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) mukaan LVM on palvelusopimusasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen rautatieliikennettä koskevissa asioissa Helsingin seudun liikennekuntayhtymän (HSL) toimivalta-alueen ulkopuolella. LVM täydentää toimivalta-alueellaan VR:n markkinaperusteisia henkilöliikennepalveluja ostoliikenteellä, joka kohdentuu valtakunnallisesti ja alueellisesti liiketaloudellisesti kannattamattomiin yhteysväleihin ja vuoroihin. LVM:n ja VR:n voimassa oleva ostoliikennesopimus päättyy vuoden 2021 loppuun. Vuosille 2022–2030 tehtävällä 9-vuotisella sopimuksella tavoitellaan riittävän pitkää näkymää ostoliikenteen palveluihin ja mahdollistetaan muun muassa kalustoinvestointeja ja palveluiden kehittäminen.

Etelä-Suomen taajamajunaliikenteellä tavoitellaan kattavaa taajamajunaliikenteen palvelua Helsingin ja Tampereen sekä Lahden–Kouvolan ja Kotkan muodostamalle alueelle. Lapin yöjunaliikenteellä tavoitellaan yli yön saavutettavuutta Etelä- ja Pohjois-Suomen välillä ja vaihtoehtoa henkilöautolle ja lentokoneelle Lapin matkailuun. Sähköistämättömien rataosien kiskobussi-liikenteellä tavoitellaan henkilöjunaliikennepalvelua haja-asutusalueiden sähköistämättömillä rataosilla. Muilla kaukoliikennesyhteyksillä tavoitellaan täydentäviä kaukoliikennesyhteyksiä muuten kannattamattomille yhteysväleille.

Lausuntopyyntö luettavissa:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=542c2f91-2c44-46cc-acf8-8c7a37b1f45e>

Valmistelija JV/HS/MRL

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus päättää antaa seuraavan lausunnon:

Liikenne- ja viestintäministeriön ja VR:n suorahankintasopimuksen uusimisen yhteydessä on tarkoitus selvittää mahdollisuuksia laajentaa henkilö- ja taajamajunaliikennettä uusille alueille. Samaan aikaan valtion kustannustason on tarkoitus pysyä nykytasolla noin 32 miljoonassa eurossa. Tavoitteet ovat ristiriidassa keskenään. Liikenteen ympäristövaikutusten vähentämiseksi ja työssäkäyntialueiden laajentamiseksi liikenteen laajentaminen on kannattettavaa ja alueellisen junaliikenteen käynnistämiseen uusilla alueilla on varattava riittävästi valtion rahoitusta.

Hallituksen vuoden 2022 talousarvioneuvotteluiden hyväksytyihin ilmastokirjauksiin on sisällytetty tahtotila seudullisen joukkoliikenteen kehittämisestä. Liitteessä 2 (9.9.2021) *Hiilineutraaliuden saavuttaminen* on kirjaus: "Kehitetään seudullista joukkoliikennettä selvittämällä lähijunaliikenteen järjestämiseen halukkaat seudut sekä edellytykset laajentamiselle." Kirjaus tukee Varsinais-Suomen tavoitetta alueellisen junaliikenteen käynnistämisestä.

LVM:n ja VR:n neuvotteluiden pohjana oleva rajaus Etelä-Suomen lähijunaliikenteestä onkin tarpeellista kyseenalaistaa. Nykyisin liikenne kattaa Helsingin ja Tampereen sekä Lahden–Kouvolan ja Kotkan muodostaman alueen. Saman rajauksen sisään kohdennettiin myös vuoden 2019 alueellisen junaliikenteen pilotit.

Varsinais-Suomessa on aluerakenteen lähtökohdista erinomaiset edellytykset kestäväälle asunto- ja työmarkkina-alueelle, mikäli joukkoliikennettä mukaan lukien alueellista junaliikennettä hyödynnetään. Lähijunaliikenne voidaan käynnistää kolmella ratasuunnalla: Turusta Saloon, Loimaalle sekä Uuteenkaupunkiin. Yksinkertaisimmillaan lähijunaliikenne on käynnistettävissä Turku–Toijala-radalla sekä myöhemmin myös Uudenkaupungin radalla ja Salon ja Turun välisillä asemilla.

Maakunnan liitto ehdottaa, että Varsinais-Suomen paikallisjunaliikenne sisällytetään ostoliikennekokonaisuuteen. Alueellisen junaliikenteen käynnistäminen voidaan vaiheistaa aloittamalla lähijunaliikenne Loimaan ratasuunnalla ja yhdistämällä se Tampereen seudun taajamajunaliikenteen kehittämiseen. Lähijunaliikenne voidaan käynnistää lisäämällä Turku–Toijala-junaliikenteeseen pysäkit Varsinais-Suomen puolella Liedossa, Aurassa ja Kyrössä sekä Pirkanmaalla Urjalassa. Varsinais-Suomen liitto ja Pirkanmaan liitto tukevat yhdessä liikennöinnin kehittämistä.

Vuosille 2022–2030 tehtävällä 9-vuotisella sopimuksella tavoitellaan riittävän pitkää näkymää ostoliikenteen palveluihin. Solmittava sopimus on niin pitkä, että se käytännössä pysäyttää rautateiden henkilöliikenteen avaamisen kilpailulle ja tästä syystä saattaa vesittää uudet mahdollisuudet alueellisen junaliikenteen kehittämiselle. Vaikka henkilöliikenteen kilpailun katsotaan avautuneen 1.1.2021, jolloin VR:n kaukoliikenteen yksinoikeus päättyi, solmittava sopimus lukitsee VR:n yksinoikeuden ao. raiteilla vuosikymmenen loppuun.

Etelä-Suomen lähijunaliikenteen laajentamisen lisäksi VR:n aikataulu puutteita tulee korjata. Erityisesti pendelöinnin ja Turun sataman laivayhteyksien näkökulmasta nykyisestä aikataulusta puuttuu tärkeitä lähtöjä. Turun ja Tampereen välillä vuoroja on tarpeeseen nähden vähän ja yhteydet ovat epäsymmetriset; pendelöintimahdollisuudet ovat paremmat Turusta Tampereelle kuin Tampereelta Turkuun.

Puutteet Turku–Tampere:
Aamujuna klo 7 lähtö, sekä aamuyhteys sisämaasta
Iltapäiväyhteys klo 17 ja klo 18
Loimaa–Helsinki aamun aikainen pendelöintiyhteys

Puutteet Turku–Helsinki:
Myöhäisillan yhteydet Turusta ja Helsingistä

Yhteydet laivoille:
Aamujuna IC904 Tampereelta aikaistaminen
Aamujuna IC941 Helsingistä Turun satamaan myös viikonloppuisin

Lausunto lähetetään www.lausuntopalvelu.fi.

Päätös

Lisätietoja Kehittämispäällikkö Malla Rannikko-Laine, p. 040 7213429, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

LAUSUNTO TURUN HALLINTO-OIKEUELLE LUONNONARVOJEN JA -VAROJEN
VAIHEMAAKUNTAKAAVAN HYVÄKSYMISPÄÄTÖKSESTÄ TEHTYIHIN VALITUKSIIN

Asia Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan valtuuston hyväksymispäätöksestä on tehty neljä valitusta. Turun hallinto-oikeus on kirjeellään 30.8.2021 pyytänyt valitusten johdosta Varsinais-Suomen liittoa hankkimaan maakuntavaltuuston lausunnon. Lausunto ja valtuuston hyväksymät kaava-asiakirjat on pyydetty toimittamaan 25.10.2021 mennessä. Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön mukaan lausunnot antaa maakuntahallitus.

Vaihemaakuntakaavan hyväksymispäätöksestä on tehty yhteensä neljä Turun hallinto-oikeudelle osoitettua valitusta.

1. Valittaja A

Valituksessa pyydetään poistamaan runkoväylämerkintä Omenaistenaukolta Askaistenlahdelle ja Naantalin vanhan kaupungin satamaan. Valittajan näkemyksen mukaan merkintään liittyen ei ole tehty riittäviä selvityksiä yhdyskuntataloudellisista, sosiaalisista ja muista vaikutuksista sillan taakse jäävien saaristolaisten elämään. Valituksessa tuodaan myös esille, että merkinnän käsittelyä vaihemaakuntakaavassa ei ole tuotu esille vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.

2. Valittaja B

Valituksessa pyydetään poistamaan Särkän länsipuolelle osoitettu veneilyn runkoväylämerkintä. Valittajan näkemyksen mukaan merkintään liittyviä selvityksiä ei ole tehty kunnolla eivätkä ne ole riittäviä arvioimaan Saaristo-Naantaliin kohdistuvia vaikutuksia. Valituksen mukaan uudet selvitykset eivät huomioi riittävästi kiertoteitä, vaikutuksia paikallisiin, työmaan aikaisia vaikutuksia tai vaikutuksia merivirtoihin. Lisäksi merkintää pidetään seuraavien lakien vastaisena: laki saariston kehityksen edistämisestä (1981/494), vesilain, laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta, laki alueiden kehittämisestä ja laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä.

3. Valittaja C

Valituksessa pyydetään poistamaan suojelualuemerkintä (S), joka kohdistuu kiinteistöön 400-438-2-38. Valittajan mukaan suojelualuevarauksen länsiosa sijoittuu vuokrasopimuksen nojalla yhtiön hallinnassa olevalle kiinteistölle ja S-merkinnän vaikutukset kohdistuvat myös merkintäänsä laajemmalle naapurikiinteistöjen alueelle. Kaavan ei-sallittu kohtuuton vaikutus kohdistuu myös Satakunnan puolelle. Valittaja suhtautuu kielteisesti, että toimeen- ja täytäntöönpano jää muun viranomaisen myöhemmäksi tekemiseksi. Valittaja ei näe tarpeellisena, että pieneen noin 3-4 ha suoalaan tehdään suojeluvaraus ja että maakuntakaavan varaukset eivät saa olla ristiriidassa maakuntarajan eri puolin.

4. Valittaja D

Valittaja pyytää Turun hallinto-oikeutta kumoamaan kaavan hyväksymispäätöksen ja palauttamaan sen uudelleen käsittelyyn maakuntavaltuustolle. Lisäksi valittaja pyytää korvausta oikeudenkäyntikuluista. Valitus kohdistuu Turun Eerikvallannieman alueella oleviin kiinteistöihin, jonka alueen virkistysaluemerkintään valittaja on tyytymätön.

Varsinais-Suomen liiton maakuntavaltuusto on hyväksyessään kaavan päättänyt kaavaratkaisun sisällöstä. Turun hallinto-oikeuden päätös valtuuston päätöksestä tehdyistä edellä mainituista valituksista on oikeusharkintainen. Hallinto-oikeuden on valituksia käsitellessään tutkittava, onko kaavaprosessi ollut maankäyttö- ja rakennuslain mukainen ja perustuuko vaihemaakuntakaava maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisiin selvityksiin ja täyttääkö se 28 §:n mukaiset maakuntakaavan sisältövaatimukset.

Oheismateriaalina ovat maakuntavaltuuston päätöksestä tehdyt valitukset [10.8.2021](#) ja [30.8.2021](#).

Valmistelija HS/AK/hm

Maakuntajohtajan ehdotus

Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus päättää esittää lausuntonaan Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan valtuuston hyväksymispäätöksestä tehtyihin valituksiin seuraavaa:

Varsinais-Suomen maakuntakaava on laadittu seutukunnittain valmisteltuina kokonaismaakuntakaavoina. Vanhimman Turun kaupunkiseudun maakuntakaavan ympäristöministeriö vahvisti elokuussa 2004, Salon seudun maakuntakaavan marraskuussa 2008 ja viimeiset Loimaan seudun, Turun seudun kehyskuntien, Turunmaan ja Vakka-Suomen maakuntakaavat maaliskuussa 2013 (KHO 2014). Kokonaiskaavaa on täydennetty teemasisältöisillä Salo-Lohja -oikoradan (YM 2012, KHO 2014), Tuulivoiman (YM 2014, KHO 2016) ja Taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen (MV 2018, KHO 2020) vaihemaakuntakaavoilla.

Maakuntavaltuusto hyväksyi 14.6.2021 Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan. Maakuntahallitus päätti 13.9.2021 MRL:n 201 §:n mukaisesti määrätä kaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Yhteenvedo

Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaava on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain lain kirjainta ja henkeä noudattaen. Kaavan valmistelussa lain yleinen tavoite on ollut kirkkaana johtotähtenä. Kaavan lähtökohtina ovat olleet alueiden käytön suunnittelun tavoitteet ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioiminen ja edistäminen. Maakuntakaava on laadittu teemakohtaisena vaihemaakuntakaavana, joka kumoaa ja korvaa kaava-asiakirjoissa luetellut merkinnät ja määräykset. Kokonaisuutta tulee tarkastella ja arvioida ajantasaisesta kaavayhdistelmästä. Maakuntakaava täyttää laissa määritellyt maakuntakaavan sisältövaatimukset. Selvitykset on laadittu ja vaikutukset on arvioitu vähintään maakuntakaavan yleispiirteisyyden edellyttämällä tarkkuudella ja laajuudella ottaen huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Maankäyttö ja rakennuslain mukainen kaavaprosessi ottaa huomioon erityislainsäädännön vaatimukset, perustuslaillisen yhdenvertaisuuden että kuntalain tarkoituksen.

Valituskohtaiset lausunnot.

1. Valittaja A sekä
2. Valittaja B

Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja varojen vaihemaakuntakaavalla täydennetään ja tarkistetaan lainvoimaista maakuntakaavaa. Vaihemaakuntakaavassa on osoitettu Omenaisten aukolta Naantalin vanhan kaupungin satamaan johtava väylä Veneilyn runkoväylä -merkinnällä. Runkoväylämerkintä mahdollistaa toteutuessaan korkeamastoisten purjeveneiden vierailut Naantalin vierassatamassa. Runkoväylän toteuttaminen edellyttää 18–20 m kulkukorkeutta ja siten avattavan läpäsillan rakentamista maantielle 189 Naantaliin, nykyisen Särkänsalmen pengertien kohdalle.

Ympäristöministeriö jätti 20.3.2013 Turun seudun kehyskuntien ja Turunmaan maakuntakaavoja koskevalla päätöksellään veneilyn runkoväylämerkinnän vahvistamatta (YM1/5222/2011) ja Korkein hallinto-oikeus piti 31.10.2014 voimassa ympäristöministeriön päätöksen (muu päätös 3359/2014). Ympäristöministeriön perusteluina vahvistamatta jättämiselle olivat riittämättömät MRL 9 §:n mukaiset selvitykset ihmisten elinoloihin ja hälytysajoneuvoliikenteeseen.

Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja varojen vaihemaakuntakaavan Veneilyn runkoväylä -merkintä perustuu Varsinais-Suomen ELY-keskuksen, Naantalin kaupungin ja Varsinais-Suomen

liiton yhdessä tilaamaan uuteen selvitykseen Särkängsalmen meriväylän vaikutus selvitys – päivitys 2018 (FCG suunnittelu ja tekniikka Oy ja Strafica Oy, 26.10.2018). Selvityksellä korjattiin ympäristöministeriön havaitsemat puutteet päivittämällä ja täydentämällä vaikutusten arviointia. Selvitys on laadittu ja väylämerkinnän vaikutukset on arvioitu maakuntakaavan tehtävän ja tarkoituksen huomioivalla tarkkuudella (MRL 9 § 1 mom).

Selvityksen perusteella merkittäviä vaikutuksia pelastustoimelle ei synny. Ihmisten elinoloihin kohdistuvat vaikutukset keskittyvät veneilysesonkiin ja vaikutuksia voidaan lieventää operoinnin huolellisella suunnittelulla ja viestinnällä. Johtopäätöksissä todetaan mm. *"Tämän selvityksen perusteella vesiväylä, joka mahdollistaa korkeat alukset sekä harvoin toistuvat siirrot, on aluetaloudellisesti edullinen, jos sillan avaukset rajataan tieliikenteen kysyntähuippujen ulkopuolelle. Aluetalouden hyödyt perustuvat nykyisiin vahvuuksiin eli matkailuun ja kylpylätoimintaan. Haitat kohdistuvat eniten Rymättylän ja Merimaskun asukkaisiin ja tieliikenteeseen. Vaikutus selvityksen mukaan tieliikenteen haittoja voidaan tehokkaasti lievittää sillan toimintatavan huolellisella suunnittelulla. Ope- rointivaiheessa tärkein lievityskeino on selkeä viestintä, joka auttaa tienkäyttäjiä ottamaan avaa- misaikataulut huomioon liikkumisessaan."*

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on kaavaprosessin aikana päivittyvä dokumentti, jossa kerrotaan kaavan lähtökohdista, tavoitteista, osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaa- van vaikutusten arvioinnista (MRL 63 §). Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ei sisällä kaikkien maakuntakaavamerkintöjen kuvauksia.

Valmisteluvaiheen kuulemisen yhteydessä (26.3.–27.4.2018) esillä ollut aineisto ei sisältänyt kaa- valuonnosta. Osana laadittua selvitystä järjestettiin 29.8.2018 erillinen asukas- ja yhdistystystöpaja, jossa esiteltiin myös vaihemaakuntakaavaprosessi.

Ehdotusvaiheen OAS:ssa Särkängsalmen väylä on mainittu kaavan tavoitteissa: *Veneily on tärkeä osa maakunnan virkistys- ja matkailupotentiaalia, näihin liittyvät väylät on ratkaistu aiemmissa maakuntakaavoissa eikä teemaa käsitellä tässä kaavassa Omenaistenaukolta Naantaliin johtavaa väylää lukuun ottamatta.* Lisäksi laadittu selvitys on tuotu esille OAS:n luvussa Tietopohja ja laadit- tavat selvitykset, Virkistysalueet ja -reitit.

Veneilyn runkoväylä -merkinnällä osoitetaan väylän sijainti sekä mahdollistetaan väylän ja sen edellyttämän läppäsillan jatkosuunnittelu ja toteuttaminen. Vaikutusten arviointi ja vuorovaikutus tu- levat jatkumaan ja tarkentumaan erityislainsäädännön (mm. Laki liikennejärjestelmästä ja maan- teistä) ohjaaman suunnittelun ja päätöksenteon edetessä.

3. Valittaja C

Maakuntakaavan, kuten muunkin kaavoituksen, on maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteiden mu- kaan (MRL 5 § kohta 5) edistettävä luonnon monimuotoisuutta ja muiden luonnonarvojen säilymis- tä sekä kiinnitettävä erityisesti huomiota luonnonarvojen vaalimiseen (MRL 28 § kohta 6). Maan- käyttö- ja rakennusasetuksen 1 § mukaan tulee kaavan vaikutuksia selvitetessä ottaa huomioon mm. aikaisemmin tehdyt selvitykset.

Maakuntakaavassa osoitetaan valtakunnallisen selvityksen Soidensuojelutyöryhmän ehdotus soi- densuojelun täydentämiseksi-selvityksen perusteella ne Varsinais-Suomen alueella sijaitsevat suoalueet, jotka työryhmä on arvioinut selvitysaineistostaan valtakunnallisesti arvokkaimmiksi. Kir- vessuon alue on tunnistettu selvityksessä arvokkaaksi suoalueeksi ja sen kokonaispinta-ala on 158 hehtaaria, josta Varsinais-Suomen puolella sijaitsee muutamia hehtaareja. Tunnistettujen soiden pinta-ala ei ole vaikuttanut niiden osoittamiseen maakuntakaavassa vaan niiden luontoarvot.

Maakuntakaavan suojelualuemerkinnän selitteessä on todettu, että suojelun toteuttamistarve ja - tapa ratkaistaan yksityiskohtaisessa suunnittelussa. Maakuntakaavan merkintä ei siis ota kantaa siihen, miten suojelu alueella toteutetaan tai toteutetaanko sitä lainkaan, merkintä siis osoittaa tun- nistetun luontoarvon, joka tulee huomioida yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Luonnonsuoje- lulaki määrittää ne toimeen- ja täytäntöönpanotavat ja viranomaiset, jotka voivat suojelualueen pe-

rustaa. Maakuntakaava ei kumoa tai voi vaikuttaa niihin säädöksiin, jotka luonnonsuojelulaissa on asian osalta säädetty.

Varsinais-Suomen liiton näkemyksen mukaan soidensuojelun täydennys selvityksen mukaisesti osoitettujen suojelualueiden merkinnät perustuvat kattavaan kansalliseen selvitykseen. Kaavamerkinnän selitteen mukaisesti suojelun toteuttamistarve ja -tapa ratkaistaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa eikä tätä menettelyä voida pitää kohtuuttomana häirtana, etenkin kun huomioidaan maakuntakaavan yleispiirteisyys, joka yleisesti ohjaa ja joka tarkentuu yksityiskohtaisen suunnittelun ja toteutuksen kautta. Esitettyyn toimeen- ja täytäntöönpanoon liittyvään viranomaistehtävään maakunnan liitolla ei ole juridista mahdollisuutta vaikuttaa vaan sitä ohjaa mm. luonnonsuojelulaki.

Satakunnan maakuntakaavassa Kirvessuon Satakunnan puolella sijaitseva alue on osoitettu se4-merkinnällä, ja kyseinen merkintä on saanut lainvoiman 13.3.2013. Turvetuotannon selvitysalueen (se4) merkinnän selitteessä todetaan, että sen käyttöä ei ole voitu ratkaista maakuntakaavaa laadittaessa, mutta siihen kohdistuvien intressien vuoksi sen osoittaminen maakuntakaavassa katsotaan tarpeelliseksi. Lisäksi selitteessä on todettu, että alueidenkäytön ratkaiseminen edellyttää lisäselvityksiä tai jatkosuunnittelua. Selvitysalueen selitteen edellyttämä lisäselvitysten tai jatkosuunnittelun ratkaisu ei tarkoita sitä, että kyseinen selvitysteeman toiminto aina olisi alueella mahdollista toteuttaa.

Tämän jälkeen Satakuntaliitto on täydentänyt maakuntakaavaa vaihemaakuntakaavoilla, joista vaihemaakuntakaava 2 on saanut lainvoiman 17.5.2019. Tässä vaihemaakuntakaavassa 2 on käsitelty mm. turvetuotantoa, soiden moninaiskäyttöä (kasvuturve, soidensuojelu ja virkistyskäyttö). Vaihemaakuntakaavassa 2 on osoitettu mm. merkittävät turvetuotannossa olevat tai turpeenottoon soveltuvat alueet eikä Kirvessuon alueelle on kyseistä EO-5 tai EO-6 merkintää osoitettu.

Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa Satakuntaliitto ei ole todennut, että Kirvessuolle osoitettu suojelualue (S) olisi ristiriidassa Satakunnan voimassa olevien maakuntakaavojen kanssa. Satakunnan maakuntakaavojen merkintöjen ja niiden merkintöjen kuvausten sekä Satakuntaliiton lausunnon perusteella Varsinais-Suomen liitto pitää väitettä maakuntakaavojen ristiriitaisuudesta perusteettomana.

Soidensuojelutyöryhmän täydennysesitys (SSTE) on luonnonsuojelutarpeisiin kohdistunut valtakunnallinen inventointi, joka toimii vaihemaakuntakaavan taustaselvityksenä suojelumerkintöjen päivittämisen osalta. Nämä täydennysesityksessä tunnistetut luonnonarvot osoitetaan maakuntakaavassa S-merkinnällä. Maakuntakaavan suojelumerkintä osoittaa suunnitellun maankäytön kyseisille suoalueille. Alueista ei laadita LSL 7 §:n luonnonsuojeluohjelmaa ja yksityismaiden suojelu tulee etenemään pääasiassa vapaaehtoisin keinoin. Suojelun yksityiskohtainen toteuttaminen tapahtuu ELY-keskuksen luonnonsuojelutehtävien sekä kuntakaavoituksen kautta. Suojelun toteutus tehdään ensin valtion maa-alueille ja yksityisten soiden vapaaehtoisesta suojelusta ELY-keskus neuvottelee erikseen. Vapaaehtoista suojelua toteutetaan sekä METSO- (Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma 2014-2025) ja HELMI (Ympäristöministeriön HELMI elinympäristöohjelma) -rahoitusten kautta.

4. Valittaja D

Maakuntakaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, jonka tarkoitus on osoittaa alueiden maankäyttöä maakuntakaavan yleistystasolla. Maakuntakaava antaa suuntaa tarkemmille kaavatasoille eli yleiskaavalle ja asemakaavalle. Muistutuksen kohteena olevalla Eerikvallanniemen alueelle on ollut valmisteilla Satavan ja Kaksikerran osayleiskaava, joka nyt vahvistuttuaan ohjaa tarkempaa alueidenkäyttöä. Luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan nähtävillä olon jälkeen Satava-Kaksikerran osayleiskaava on hyväksytty Turun kaupunginvaltuustossa 14.12.2020 ja tällä hetkellä hyväksymispäätöksestä tehdyt valitukset ovat käsittelyssä hallinto-oikeudessa.

Maakuntakaavamerkinnät ovat yleispiirteisiä ja ne tarkentuvat kuntakaavoituksessa, kuten on tässäkin tapauksessa käynyt. Nyt valituksessa mainittu maakuntakaavan virkistysalue merkintä käsittelee koko Satava-Kaksikerran saaren ja se osoittaa saarten virkistysaluekokonaisuuden korostaen

jatkuvuutta ja rantojen saavutettavuutta. Merkintä pohjautuu lainvoimaiseen Turun kaupunkiseudun maakuntakaavaan (KHO 7.2.2006), ja sitä on luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavassa muokattu Satava-Kaksikerran osayleiskaavatyön mukaisesti yhteistyössä Turun kaupungin kaavoittajien ja Turun kaupungin lausuntojen pohjalta niiltä osin kuin maakuntakaavan tarkkuustaso mahdollistaa.

Osayleiskaavassa laaja maakuntakaavan virkistysaluemerkintä sisältää pääasiassa maa- ja metsätalousvaltaisia alueita (M - 1) ja Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU - 1), näiden merkintöjen lisäksi maakuntakaavan merkinnän alueella on useita muitakin osayleiskaavan merkintöjä, kuten Eerikvallanniemen alueen maa- ja metsätalousvaltainen alue (M - 1), loma-asuntoalue (RA-1), Palvelujen ja hallinnon alue/ Loma-asuntoalue (P/RA - 1) sekä alueelle merkitty sijainniltaan ohjeellinen ulkoilureitti.

Maakuntakaavan kaavakortissa mainittu virkistysalueiden ja -kohteiden poisto tarkoittaa lähinnä sellaisia alueita ja kohteita, joissa alueiden tai kohteiden käyttötarkoitus on kokonaisuudessaan muuttunut. Esimerkiksi yksittäinen virkistyskohdemerkintä on voitu yksityistää, jolloin kyseinen kohdemerkintä on poistettu. Muutokset tai poistot Satava-Kaksikerran alueella on tehty maakuntakaavan yleispiirteisyys huomioiden, ei kiinteistökohtaisten muutosten perusteella.

Turun kaupungin laatima Satava-Kaksikerran osayleiskaava on käytännössä laadittu samanaikaisesti Luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan kanssa. Yleiskaava tarkoittaa maakuntakaavaa. Maankäyttö- ja rakennuslain § 32 mukaan maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella. Varsinais-Suomen liiton näkemyksen mukaan Satava-Kaksikerran alueella maankäytön suunnittelua ohjaava kaava on kuntatasolla tarkemmin laadittu Satava-Kaksikerran osayleiskaava eikä maakuntakaava ole alueella voimassa. Näin ollen valittajan perusteita siitä, että maakuntakaavan merkinnät estävät tai rajoittavat alueiden käyttöä kyseisessä kohteessa on väärä ja perusteeton.

Maakuntahallitus antaa lausunnon maakuntavaltuustolle tiedoksi.

Päätös

Lisätietoja Suunnittelujohtaja Heikki Saarento, puh. 040 720 3056, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi
Erikoissuunnittelija Aleksis Klap, puh. 040 721 3137, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

LAUSUNTO LUONNON VIRKISTYSKÄYTÖN STRATEGIASTA

Asia Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa luonnonvirkistyskäytön strategiasta 22.10.2021 mennessä.

Kansallinen luonnon virkistyskäytön strategia laaditaan ensimmäistä kertaa Suomessa. Se ulottuu vuoteen 2030 saakka. Laajapohjaiseen valmisteluun on osallistunut mm. seitsemän ministeriötä, Metsähallitus, viranomaisia, tutkimuslaitosten ja järjestöjen asiantuntijoita. Työtä on koordinoanut ympäristöministeriö. Strategian pohjalta valmistellaan ympäristöministeriössä valtioneuvoston periaatepäätös luonnon virkistyskäytöstä vuoden 2021 lopulla.

Strategialuonnoksessa on tunnistettu kattavasti luonnonvirkistyskäytön vaikutuksia kansanterveyteen ja palvelutoimintaan sekä nykyisiä käytössä olevia toimintamalleja ja taustatietoja luonnon virkistyskäytön nykytilasta. Tuoreimman virkistyskäytön valtakunnallisen inventoinnin mukaan aikuisväestöstä 96 % ulkoilee keskimäärin 170 kertaa vuodessa, jonka perusteella laskennallinen kokonaisulkoilumäärä on 850 miljoonaa kertaa vuodessa. Strategian laadinnan yhteydessä on toteutettu avoin verkkokuuleminen, jonka yhteydessä on kysytty vastaajien kokemuksia ja ehdotuksia luonnon virkistyskäytön osalta. Kyselyyn vastanneiden mukaan virkistyskäyttöalueiden määrä ja saavutettavuus koettiin kohtuullisen hyväksi, kaupunkien yhteydessä nähtiin enemmän tarvetta turvata riittävä alueiden määrä. Vastaajien mukaan tärkeimpiä kehityskohteita olivat kaupunkien ja taajamien lähimetsät sekä luonnonsuojelualueet ja kansallispuistot.

Strategiassa on tunnistettu, että valtion maankäytön tulisi tulevaisuudessa mahdollistaa enenevässä määrin ulkoilu-, virkistys- ja luontomatkailua, joka vastaisi kasvavaa ja monipuolistuvaa kysyntää.

Virkistyskäytön teeman keskeisiksi toimintatavoiksi on tunnistettu kehittäjä-, yhteistyö- ja rahoitustahoja, neuvonta-, koulutus- ja opetuspalveluiden tuottajia sekä tutkimus- ja seurantatietoa ylläpitäviä tahoja. Myös eri intressiryhmien yhteensovittamisen ja edunvalvonnan sekä virkistysalueita hallinnoivilla tahoilla on tunnistettu olevan tärkeä rooli aiheen edistämiseksi. Keskeisiksi toimijoiksi on tunnistettu eri ministeriöitä, metsähallitus, ELY-keskukset ja valtion virastot, kunnat ja alueelliset toimijat, yksityiset maanomistajat, järjestöt, tutkimusorganisaatiot, yritykset, media ja kansalaiset.

Virkistyskäytön kehittäminen linkittyy myös muihin laadittuihin strategioihin ja ohjelmiin, joiden nähdään voivan vahvistaa toinen toisiaan. Keskeisiksi tavoiteasiakirjoiksi on tunnistettu mm. Valtioneuvoston selonteko liikuntapolitiikasta, kansallinen metsästrategia, hyvinvoinnin, terveyden, turvallisuuden edistäminen 2030-periaatepäätös, kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma, Suomen matkailustrategia, kansallinen biodiversiteettistrategia, sekä eri aluepoliittiset rahoitus ja kehittämisohjelmat.

Strategia on arvioinut virkistyskäytön hyötyjä terveyden ja hyvinvoinnin, talouden ja työelämän, kansalaisuuden ja yhteisöllisyyden sekä ympäristön tilan ja virkistyskäytön kestävyden näkökulmista. Luonnon virkistyskäytön edistämisen hyödyistä monia voidaan arvioida rahallisesti. Kulttuuristen ja henkisten arvojen mittaaminen on tunnistettu haastavaksi. Liikkumattomuuden suorat kustannukset on arvioitu 3,5 miljardin euron ja välilliset kustannukset 7,5 miljardin euron suuruisiksi. Työllisyysvaikutuksien on todettu kehittyneen erityisesti luontoon perustuvan matkailun ympärille. Tällä hetkellä tilastokeskuksen mukaan ala työllistää 33 800 henkilöä, joka vastaa noin kymmentä prosenttia koko biotalouden työllistävyydestä.

Strategian tavoitteena on lähiluonnon saavutettavuuden parantaminen, kansanterveyden edistäminen, luonnon kestävyden vaaliminen virkistyskäytössä, voimavarojen ja yhteistyön varmistaminen sekä virkistyskäytön monimuotoisuuden kehittäminen. Strategian toimintalinjauksissa on kuvattu tarvittavia lisätoimia tavoitteiden saavuttamiseksi sekä tunnistettu keskeiset tahot, joiden tulisi olla alaa kehittämässä.

Valmistelija HS/AK/hm

Maakuntajohtajan ehdotus

Luonnon virkistyskäytön edistäminen ja siitä saatavien hyötyjen tunnistaminen alaa käsittelevässä strategiassa on tarpeellista. Kuten strategiassa on todettu, on koronapandemia lisännyt niin arkipäiväistä virkistyskäyttöä kuin kotimaan luontomatkailuakin, vaikka ala on jo pidempään ollut kasvussa.

Yleisesti voidaan todeta, että virkistyskäytön saavutettavuus ja alueiden monipuolisuus vaihtelee eri alueilla merkittävästi. Tämän vuoksi eri toimintamallien kehittäminen alueiden tunnistamiseen ja lisäämiseen niin kaupunkialueilla kuin maaseutualueilla tulee vaatimaan tulevaisuudessa merkittävää lisätyötä. Strategiassa tunnistettu tarve kattavalle tietolähteelle eri virkistys- ja retkeilypaikoista on erittäin tärkeä. Varsinais-Suomessa kyseisten kohteiden kartoitusta ja digitaalista paikkatietosovellusta on kehitetty eri hankkeissa

yhteistyössä alueen toimijoiden ja kuntien kanssa. Tämä karttasovellus palvelee (<https://kartta.virma.fi/>) niin ulkoilijoita kuin palveluntarjoajia. Nykyisellään alueiden käytössä tulee usein ristiriitoja erityisesti sellaisilla alueilla, jotka ovat muotoutuneet yleisen tietoisuuden kautta yleisesti käytettäviksi alueiksi, mutta eivät omaa virallista statusta tai ylläpitoa. Tämän vuoksi ohjeistusta virkistyskäytön mahdollisuuksista ja tavoista tulisi lisätä yleisesti kuin myös jokamiehenoikeuden perusteella. Jokamiehenoikeudet ja hyvän retkeilijän etiketti antavat paljon mahdollisuuksia ja oikeuksia ulkoiluun, mutta myös hyvän käytöksen ja muiden huomioivan toimintatavan velvollisuuksia. Strategian toimintalinjauksiin tulisi lisätä yhdeksi kokonaisuudeksi aluemäärän lisäämisen tavat, jossa kaavoituksen lisäksi keinoja etsitään erilaisin vapaaehtoisin keinoin, esimerkiksi yksityisten maa-alueiden osalta. Yksityisten maa-alueiden käytön osalta tulisi selvittää mahdollisia toiminta- ja sopimusmalleja sekä siihen mahdollisesti sopivia korvauskäytäntöjä, joilla voitaisiin turvata virkistyskäytössä olevien alueiden pitkäjänteisyys sekä parantaa palvelutasoa.

Opetus- ja nuorisotoiminnan osalta on tärkeää huomioida laajasti ympäristökasvatuksen mahdollisuudet tiedon ja virkistyskäytön ymmärtämisen lisäämisessä. Varsinais-Suomen liitossa toimiva Valonia on osana ympäristökasvatuksen pyöreän pöydän verkostoa, jota koordinoi ympäristökasvatusjärjestö FEE Suomi. Näiden alueellisten ja kansallisten ympäristökasvatustoimijoiden aktiivinen sitouttaminen strategian toteuttamisessa on tärkeää.

Nykyisellään virkistyskäytön seuranta ja siihen liittyvät indikaattorit ovat hyvin puutteellisia ja osin epäselviä tai hankalasti tulkittavia. Jotta alaa pystytään kehittämään laaja-alaisesti, tulisi mittarointia monipuolistaa sekä siihen liittyvää dataa tulisi tuottaa ajantasaisemmin. Yleisesti ymmärrystä virkistyskäytön hyvinvointi- ja terveysvaikutuksista pitäisi kehittää ja niiden mittareiden vaikuttavuutta parantaa.

Maakuntien liitoilla on hyvä ja kattava kokonaiskäsitys alueen virkistys- ja luontomatkailun tilanteesta sekä kehittämistarpeista. Varsinais-Suomen liitto näkee, että maakuntien liittojen tiivis osallistaminen strategian toimintalinjausten toteuttamiseen on tarpeen ja siten liittojen edustus jatkotyöskentelyssä on hyvä tunnistaa strategiassa nykyistä selkeämmin.

Päätös

Lisätietoja Erikoissuunnittelija, Aleksis Klap, puh. 040-7213137, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

ALUEIDEN KESTÄVÄN KASVUN EDISTÄMISEN RAHOITUS (AKKE-RAHOITUS) - ALUEKEHITTÄMISEN TEEMAVERKOSTOHANKKEET

Asia Työ- ja elinkeinoministeriö on toteuttanut avoimen haun aluekehittämisen teemaverkostoiksi ja kehittämisvyöhykkeiksi kevään 2021 aikana. Haun tavoitteena oli:

- Vahvistaa eri kokoisten alueiden, kuntien ja monenlaisten toimijoiden osallistumista verkostoyhteistyöhön
- Vahvistaa kasvuvyöhykkeiden strategista kehittämistä
- Uudistaa aluekehittämisen verkostojen toimintamalleja
- Vahvistaa kehittäjäkyvykkyksiä

Hakemuksia saatiin 37, joista valittiin rahoitettaviksi 19. Rahoituksesta kehittämisvyöhykkeille jaetaan yhteensä 1,3 miljoonaa euroa ja teemaverkostoille 5,6 miljoonaa euroa, josta seutukaupunkien verkostoyhteistyöhön 840 000 euroa.

Ministeriön arviointiryhmä on arvioinut hakemukset hakukirjeessä kuvattujen haun tavoitteiden ja hakukriteerien perusteella ja valinnut parhaiten näihin vastaavat verkostot ja kehittämisvyöhykkeet vuosille 2021–2023.

Valtioneuvosto päätti 29.6.2021 rahoituksen jakamisesta alueiden välisen yhteistyön edistämiseen. Rahoitus on osa valtioneuvoston aluekehittämispäätöksen, kansallisen kaupunkistrategian ja seutukaupunkiohjelman toteutusta. Tavoitteena on vahvistaa eri alueiden yhteistä voimavarojen ja osaamisen hyödyntämistä, vertaisoppimista, ja alueiden vetovoimaisuutta.

Valtioneuvosto jakoi rahoituksen maakuntien liitoille sen perusteella, missä hyväksytyjen hankkeiden päätoteuttajat (tai päätoteuttajien päätoimipaikat) sijaitsevat. Varsinais-Suomen liitolle osoitettiin kahteen teemaverkostohankkeeseen sekä hallinnoinnista aiheutuviin kustannuksiin yhteensä 626 000 euroa.

Habitability - elinvoimaiset ja kestävästi asutut saaristo- ja vesistöalueet (56/2021). Hakija Åbo Akademi

Hankkeen kuvaus:

Saariyhteisöt, joissa on selkeät maantieteelliset rajat ja pieni väestömäärä, ovat erittäin hyviä kohteita uusien ideoiden testaamiseen. Asuttavuus on uusi konsepti, joka on kehitetty kestävä kehityksen työssä Kökarissa, Ahvenanmaalla (www.kokar.ax/bobarhet). Se on kehitetty saarille, mutta sitä voidaan hyödyntää myös muissa saariyhteisöihin verrattavissa yhteisöissä, jotka ovat vesistöjen rikkomia ja joissa etäisyydet ovat pitkiä.

Hanke käyttää asuttavuuskonseptiä työkaluna elinvoimaisten ja kestävien saaristoyhteisöjen luomiseen, mikä lisää yhteisöjen vetovoimaisuutta, palvelutasoa ja sisään muuttoa. Hankkeen myötä vahvistetaan yhteistyötä Suomen rannikkoalueiden ja järvialueiden asukkaiden kanssa, ja luodaan perusta toimivaan dynaamisen verkoston malliin, joka ylittää sekä maantieteelliset että kielelliset esteet. Saaristo- ja vesistöalueiden teemaverkosto vahvistaa omalta osaltaan kaupunki-, maaseutu- ja saaristoalueiden välistä vuorovaikutusta voimassa olevan aluekehittämispäätöksen tavoitteiden mukaisesti.

Hanke järjestää temaattisessa verkostossa asuttavuuteen liittyviä koulutuksia, työpajoja ja kokouksia osallistuvilla saaristoalueilla.

Perustelut päätösesitykselle:

Työ- ja elinkeinoministeriö toteutti avoimen haun aluekehittämisen teemaverkostoiksi ja kehittämisvyöhykkeiksi kevään 2021 aikana. Ministeriön arviointiryhmä on arvioinut hakemukset hakukirjeessä kuvattujen haun tavoitteiden ja hakukriteerien perusteella ja valinnut parhaiten näihin vastaavat verkostot ja kehittämisvyöhykkeet vuosille 2021–2023. Ministeriö valitsi hankkeen "Habitability -

elinvoimaiset ja kestävästi asutut saaristo- ja vesistöalueet” rahoitettavaksi teemaverkostohankkeeksi. Koska päähakija on Varsinais-Suomesta, niin rahoitus kanavoidaan Varsinais-Suomen liiton kautta.

Hankkeen toteutusaika on 1.10.2021-31.12.2023

Seutukaupunkien alueella tunnistettujen kiertotalousklusterien rakentaminen ja kiihdyttäminen (57/2021). Hakija Paimion kaupunki

Hankkeen kuvaus:

Seutukaupunkien alueilla on useita eri kehitysvaiheissa olevia kansallisesti ja kansainvälisestikin merkittäviä kiertotalouden klustereita. Tavoitteena on yhteistyössä yritysten kanssa tunnistaa uusia ekosysteemien arvoketjuihin liittyviä mahdollisuuksia, ratkaista klustereiden kiihdyttämisen esteitä ja tunnistaa kehittymisen kannalta kriittisiä menestystekijöitä.

Käytännön työskentelyn aikana on tavoitteena kehittää seutukaupunkien verkostolle konkreettisia työkaluja, joiden avulla voidaan käynnistää ja tukea Seutukaupunkien alueille kiertotalousklustereiden markkinaehtoista kehittymistä. Tavoitteena on myös entisestään nopeuttaa ja helpottaa hyvien käytäntöjen sekä innovaatioiden siirtymistä alueiden välillä Suomessa.

Perustelut päätösesitykselle:

Työ- ja elinkeinoministeriö toteutti avoimen haun aluekehittämisen teemaverkostoiksi ja kehittämisvyöhykkeiksi kevään 2021 aikana. Ministeriön arviointiryhmä on arvioinut hakemukset hakukirjeessä kuvattujen haun tavoitteiden ja hakukriteerien perusteella ja valinnut parhaiten näihin vastaavat verkostot ja kehittämisvyöhykkeet vuosille 2021–2023. Ministeriö valitsi hankkeen ”Seutukaupunkien alueella tunnistettujen kiertotalousklusterien rakentaminen ja kiihdyttäminen” rahoitettavaksi teemaverkostohankkeeksi. Koska päähakija on Varsinais-Suomesta, niin rahoitus kanavoidaan Varsinais-Suomen liiton kautta.

Hankkeen toteutusaika on 1.10.2021-30.9.2023

Aluekehittämisen teemaverkostohankkeiden hallinnointihanke (55/2021). Hakija Varsinais-Suomen liitto

Hankkeen kuvaus:

Tavoitteena on yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa varmistaa aluekehittämisen teemaverkostohankkeiden sujuva toteutus. Hankkeiden toteutuksen aikana rahoittajan roolissa ohjataan ja opastetaan hankkeiden toimintaa sekä tehdään maksatuksiin sekä väli- ja loppuraportointeihin liittyvät toimenpiteet.

Perustelut päätösesitykselle:

Hanke tukee teemaverkostohankkeiden toteuttamista.

Hankkeen toteutusaika on vuodet 2021-2023.

Hankkeet on käsitelty maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristössä 10.9.2021.

Valmistelija TN/PP/kk

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus päättää, että

Åbo Akademille myönnetään hankkeeseen "Habitability - elinvoimaiset ja kestävästi asutut saaristo- ja vesistöalueet" (A56/2021) alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen -rahoitusta aluekehittämisen teemaverkostojen rahoittamiseen 79,7 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista (248 488 euroa), kuitenkin enintään 198 000 euroa.

Paimion kaupungille myönnetään hankkeeseen "Seutukaupunkien alueella tunnistettujen kiertotalousklusterien rakentaminen ja kiihdyttäminen" (A57/2021) alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen -rahoitusta aluekehittämisen teemaverkostojen rahoittamiseen 79,7 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista (502 000 euroa), kuitenkin enintään 400 000 euroa.

Varsinais-Suomen liitolle myönnetään kertakorvauksena hankkeeseen "Aluekehittämisen teemaverkostohankkeiden hallinnointihanke" (A55/2021) alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen -rahoitusta aluekehittämisen teemaverkostojen rahoittamiseen 100,0 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista (28 000 euroa), kuitenkin enintään 28 000 euroa.

Hankkeen Aluekehittämisen teemaverkostohankkeiden hallinnointihanke tilivelvollinen on aluekehitysjohtaja Tarja Nuotio, joka myös allekirjoittaa hankkeeseen liittyvät sopimukset ja sitoumukset

Maakuntahallitus päättää, että asian kiireellisyyden takia pöytäkirja tarkastetaan tämän asiakohdan osalta kokouksessa.

Päätös

Lisätietoja Elinkeinopäällikkö Petteri Partanen, p 040 7760 630, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

SOPIMUS EUROOPAN UNIONIN ALUE- JA RAKENNEPOLIITTISTEN RAHASTOJEN VÄLITTÄVÄN TOIMIELIMEN TEHTÄVIEN JA ERÄIDEN MUIDEN TEHTÄVIEN HOIDOSTA ETELÄ-SUOMEN MAAKUNTIEN LIITOISSA OHJELMAKAUDELLA 2021 - 2027

Asia EU:n uusi rakennerahastokausi on alkanut 1.1.2021. Ohjelmakaudella 2021–2027 Suomessa toteutetaan Manner-Suomelle yhteistä Uudistuva ja osaava Suomi – EU:n alue- ja rakennepoliittikan ohjelmaa.

Maakuntien liitot toimivat Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan rahastojen välittävänä toimielimenä alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021) nojalla. Toimeenpanoasetuksen 5 §:n mukaan hallintoviranomainen eli Työ- ja elinkeinoministeriö kokoaa toimeenpanoasetuksen 4 §:ssä tarkoitetut maakuntien liittojen tehtävät siten, että Hämeen, Kymenlaakson, Päijät-Hämeen ja Varsinais-Suomen maakuntien liittojen rakennerahastojen toimeenpanoon liittyvät välittävän toimielimen rahoittajatehtävät kootaan Uudenmaan liittoon.

Toimeenpanoasetuksen 4 §:n mukaisesti välittävän toimielimen tehtäviä ovat:

- 1) hakuilmoituksen julkaiseminen, hankkeiden valinta, tukipäätökset, tuen maksamista koskevat päätökset, takaisinperintäpäätökset ja muita jatkotoimenpiteitä koskevat päätökset;
- 2) tiedotus ja viestintä yleisölle, hakijoille ja tuen saajille toimialueellaan;
- 3) hankkeiden seuranta ja tuen saajien seurantaan liittyvien tietojen ajantasaisen tallennuksen varmistaminen alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain (757/2021), jäljempänä rahoituslaki, 50 §:ssä tarkoitettuun tietojärjestelmään;
- 4) yleisasetuksen 74 artiklan 1 kohdan mukaiset hallinnolliset tarkastukset ja paikan päällä tehtävät varmennukset sekä niihin liittyvän riskiarvioinnin laatiminen;
- 5) hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvauksen ja siihen kuuluvan petosriskiarvioinnin laatiminen;
- 6) tehokkaiden ja oikeasuhtaisten petostenvastaisten toimenpiteiden ja menettelyiden käyttöön-otto, joissa otetaan huomioon tunnistetut riskit;
- 7) tarkastuksissa ja 4 kohdassa tarkoitetuissa tarkastuksissa ja varmennuksissa tehtyjen havaintojen selvittäminen, sääntöjenvastaisuuksien ehkäiseminen, havaitseminen ja korjaaminen sekä asianmukaisten ilmoitusten tekeminen poliisiviranomaiselle ja petostentorjuntatoimenpiteisiin ryhtyminen;
- 8) sääntöjenvastaisuusilmoitusten toimittaminen ja tilivuoden vahvistaminen kirjanpito toiminnolle;
- 9) hallintoviranomaisen avustaminen seurantakomiteatyössä, ohjelman vuotuisen tuloksellisuuden tarkastelun valmistelussa ja lopullisen tuloksellisuuskertomuksen laatimisessa;
- 10) yleisasetuksen liitteeseen XI perustuva raportointi hallintoviranomaiselle.

Lain alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan toimeenpanosta (756/2021) 18 §:n mukaan maakunnan liitot voivat sopia tehtävien kokoamisesta tai muusta yhteistyöstä asioissa, joissa se on lain 17 §:n ja muiden ko. lain mukaisten tai rahoituslain 9 §:ssä tarkoitettujen tehtävien asianmukaisen hoidon kannalta tarpeellista. Sopimuksella sopimusosapuolet sopivat välittävän toimielimen tehtävien hoidosta ja eräiden muiden tehtävien hoidosta keskenään.

Edellä mainitut maakuntien liitot ovat yhteisesti sopineet, että Uudenmaan liitto toimii koordinoivana maakunnan liittona ja sinne kootaan Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 – EU:n alue- ja rakennepoliittikan ohjelman osalta toimeenpanoasetuksessa määritellyt tehtävät. Koordinoivan maakunnan liiton ja käsittelevien liittojen tehtävistä, oikeuksista ja velvollisuuksista näiden tehtävien hoidossa sovitaan tarkemmin sopimuksessa. Lisäksi tehtävissä noudatetaan voimassa olevaa säädöspohjaa, hallintoviranomaisen ohjeistuksia sekä koordinoivan liiton ja käsittelevien liittojen yhteisesti sovittuja menettelytapoja.

Oheismateriaalina on sopimus Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittisten rahastojen välittävän toimielimen tehtävien ja eräiden muiden tehtävien hoidosta Etelä-Suomen maakuntien liitoissa ohjelmakaudella 2021–2027.

Valmistelija TN/VR/mk

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus hyväksyy sopimuksen Uudenmaan liiton kanssa Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittisten rahastojen välittävän toimielimen tehtävien ja eräiden muiden tehtävien hoidosta Etelä-Suomen maakuntien liitoissa ohjelmakaudella 2021–2027.

Maakuntahallitus valtuuttaa maakuntajohtajan allekirjoittamaan sopimuksen sekä tekemään siihen työ- ja elinkeinoministeriön edellyttämiä tai muita välttämättömiä tarkistuksia.

Päätös

Lisätietoja Aluekehitysjohtaja Tarja Nuotio, p. 040 506 3715, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

SOPIMUS EUROOPAN UNIONIN ALUE- JA RAKENNEPOLIITTISTEN RAHASTOJEN VÄLITTÄVÄN TOIMIELIMEN TEHTÄVIEN JA ERÄIDEN MUIDEN TEHTÄVIEN HOIDOSTA ETELÄ-SUOMEN MAAKUNTIEN LIITOISSA OHJELMAKAUDELLE 2021-2027

1 § Sopijaosapuolet

Tämän sopimuksen sopijapuolet ovat Hämeen liitto, Kymenlaakson liitto, Päijät-Hämeen liitto, Uudenmaan liitto ja Varsinais-Suomen liitto. Myöhemmin tässä sopimuksessa käytetään Hämeen liitosta, Kymenlaakson liitosta, Päijät-Hämeen liitosta ja Varsinais-Suomen liitosta nimitystä käsittelevä liitto. Uudenmaan liitosta käytetään nimitystä koordinoiva liitto sen toimiessa alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan toimeenpanosta annetun asetuksen (797/2021) (jäljempänä toimeenpanoasetus) 4 §:n tarkoittamassa tehtävässä.

2 § Sopimuksen perusta ja tarkoitus

Ohjelmakaudella 2021–2027 Suomessa toteutetaan Manner-Suomelle yhteistä Uudistuva ja osaava Suomi – EU:n alue- ja rakennepoliitiikan ohjelmaa. Maakuntien liitot toimivat Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan rahastojen välittävänä toimielimenä alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021) nojalla. Toimeenpanoasetuksen 5 §:n mukaan hallintoviranomainen kokoaa toimeenpanoasetuksen 4 §:ssä tarkoitetut maakuntien liittojen tehtävät siten, että Hämeen, Kymenlaakson, Päijät-Hämeen ja Varsinais-Suomen maakuntien liittojen tehtävät kootaan Uudenmaan liittoon.

Toimeenpanoasetuksen 4 §:n mukaisesti välittävän toimielimen tehtäviä ovat:

- 1) hakuilmoituksen julkaiseminen, hankkeiden valinta, tukipäätökset, tuen maksamista koskevat päätökset, takaisinperintäpäätökset ja muita jatkotoimenpiteitä koskevat päätökset;
- 2) tiedotus ja viestintä yleisölle, hakijoille ja tuen saajille toimialueellaan;
- 3) hankkeiden seuranta ja tuen saajien seurantaan liittyvien tietojen ajantasaisen tallennuksen varmistaminen alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain (757/2021), jäljempänä rahoituslaki, 50 §:ssä tarkoitettuun tietojärjestelmään;
- 4) yleisasetuksen 74 artiklan 1 kohdan mukaiset hallinnolliset tarkastukset ja paikan päällä tehtävät varmennukset sekä niihin liittyvän riskiarvioinnin laatiminen;
- 5) hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvauksen ja siihen kuuluvan petosriskiarvioinnin laatiminen;
- 6) tehokkaiden ja oikeasuhtaisten petostenvastaisten toimenpiteiden ja menettelyiden käyttöönotto, joissa otetaan huomioon tunnistetut riskit;
- 7) tarkastuksissa ja 4 kohdassa tarkoitetuissa tarkastuksissa ja varmennuksissa tehtyjen havaintojen selvittäminen, sääntöjenvastaisuuksien ehkäiseminen, havaitseminen ja korjaaminen sekä asianmukaisten ilmoitusten tekeminen poliisiviranomaiselle ja petostentorjuntatoimenpiteisiin ryhtyminen;
- 8) sääntöjenvastaisuusilmoitusten toimittaminen ja tilivuoden vahvistaminen kirjanpito toiminnolle;
- 9) hallintoviranomaisen avustaminen seurantakomiteatyössä, ohjelman vuotuisen tuloksellisuuden tarkastelun valmistelussa ja lopullisen tuloksellisuuskertomuksen laatimisessa;
- 10) yleisasetuksen liitteeseen XI perustuva raportointi hallintoviranomaiselle.

Lain alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitikan toimeenpanosta (756/2021) 18 §:n mukaan maakunnan liitot voivat sopia tehtävien kokoamisesta tai muusta yhteistyöstä asioissa, joissa se on lain 17 §:n ja muiden ko. lain mukaisten tai rahoituslain 9 §:ssä tarkoitettujen tehtävien asianmukaisen hoidon kannalta tarpeellista. Tällä sopimuksella sopimusosapuolet sopivat välittävän toimielimen tehtävien hoidosta ja eräiden muiden tehtävien hoidosta keskenään.

Uudenmaan liitto toimii koordinoivana maakunnan liittona ja sinne kootaan Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 – EU:n alue- ja rakennepoliitikan ohjelman osalta Hämeen, Kymenlaakson, Päijät-Hämeen ja Varsinais-Suomen maakunnan liitoista toimeenpanoasetuksessa määritellyt tehtävät. Koordinoivan maakunnan liiton ja käsittelevien liittojen tehtävistä, oikeuksista ja velvollisuuksista näiden tehtävien hoidossa sovitaan tarkemmin tässä sopimuksessa. Lisäksi tehtävissä noudatetaan voimassa olevaa säädöspohjaa, hallintoviranomaisen ohjeistuksia sekä koordinoivan liiton ja käsittelevien liittojen yhteisesti sovittuja menettelytapoja.

3 § Hankepäätökset

Koordinoiva liitto vastaa tuen myöntämisestä hankkeelle ja esittelee ja hyväksyy asiaa koskevat päätökset. Käsittelevä liitto vastaa hankepäättösten (rahoituspäätös, muutospäätös, rahoituksen myöntämispäätös) valmistelusta. Päätös valmistellaan siinä liitossa, jonka rahoituskehuksesta hanke on tarkoitus rahoittaa.

Käsittelevä liitto valmistelee kaikki hankepäätökset virkavastuulla noudattaen valmistelussa voimassa olevaa lainsäädäntöä, hallintoviranomaisen ja muiden rakennerahastotoimintaa säätelevien viranomaisten ohjeistusta, tämän sopimuksen säännöksiä sekä mahdollisia muita sopimuksen osapuolten kesken sovittuja periaatteita. Liitoissa työskentelevät päätösvalmistelijat ovat työ- tai virkasuhteessa ao. liittoon. He valmistelevat hankkeen EURA 2021 -järjestelmässä asianmukaisella tavalla päätöksentekovalmiiksi koordinoivan liiton päätösesittelyä ja päätöstä varten.

EURA 2021-järjestelmässä otetaan viranomaiskäsittelyyn Uudenmaan liiton avaamaan hakuun osoitetut hankehakemukset. Käsittelevä liitto tekee hakemuksille arvioinnin ja pisteytyksen noudattaen seurantakomitean hyväksymiä arviointikriteerejä, säädöspohjaa sekä sopijapuolten yhteisesti sopimia menettelytapoja ja hyödyntäen voimassa olevia tukiaineistoja. Käsittelevä liitto antaa ilmoituksen koordinoivalle liitolle, kun valmisteluvaihe on saatu päätökseen.

Liitto, jonka rahoituskehuksesta hanke on tarkoitus rahoittaa, vastaa hankkeen käsittelystä maakunnan yhteistyöryhmässä ja/tai sen sihteeristössä ja muusta käsittelystä kyseisessä maakunnassa. Koordinoiva liitto ei voi myöntää maakunnan kehittämisen kannalta merkittävälle tai kokonaiskustannusarvioltaan suurelle alueelliselle hankkeelle tukea, jos kyseinen maakunnan yhteistyöryhmä ei ole puoltanut hanketta. Mikäli maakuntahallitus tekee päätöksen rahoituksen kohdentamisesta hankkeelle maakunnan rahoituskehuksesta, on maakuntahallituksen kohdentamispäätös luonteeltaan valmistelua. Maakuntahallituksen tulee selkeästi perustella päätöksensä, mikäli se tekee maakunnan yhteistyöryhmän tai sen sihteeristön valmistelusta poikkeavan päätöksen rahoituksen kohdentamisesta. Mikäli maakuntahallitus tekee maakunnan yhteistyöryhmän tai sen sihteeristön valmistelusta poikkeavan päätöksen, asia palautuu käsittelevän liiton valmisteluun.

Koordinoiva liitto tekee juridisen rahoituspäätöksen käsittelevän liiton valmistelun mukaisesti. Käsittelevän liiton valmistelusta ja maakunnan yhteistyöryhmän puoltavasta lausunnosta voi poiketa ainoastaan silloin, jos tuen myöntäminen olisi vastoin Euroopan unionin tai kansallista lainsäädäntöä taikka jos hanke tai päätös ei täytä lain- tai ohjelmanmukaisuutta. Tällaisessa tilanteessa käsittelevälle liitolle varataan mahdollisuus esittää perustelut, joiden nojalla liitto katsoo hankkeen täyttävän laillisuus- ja ohjelmanmukaisuuskriteerit sekä tarvittaessa tehdä täydennyksiä. Lisäksi ennen maakunnan yhteistyöryhmän lausunnosta poikkeavan päätöksen tekemistä koordinoivan liiton on annettava käsittelevän liiton yhteistyöryhmälle tieto asiasta ja perusteltava ratkaisunsa. Koordinoiva liitto voi palauttaa

hankeasiakirjat (esim. viranomaisen täyttämät tiedot ja hankepäätös) käsittelevän liiton valmisteluun, jos em. hankeasiakirjoissa on korjattavissa oleva virhe.

Ylimaakunnallisten hankkeiden osalta päätösvalmistelua tapahtuu rahoitukseen osallistuvissa maakunnan liitoissa. Niiden arviointi ja valinta tapahtuu yhteistyössä maakunnan liittojen kanssa, joiden alueelle hankkeen toiminta kohdentuu ja joiden rahoituskehystä hanketta on tarkoitus rahoittaa. Liitto, jonka rahoituskehystä hanketta olisi tarkoitus rahoittaa, vastaa hankkeen käsittelystä maakunnassa. Ylimaakunnallisten hankkeiden rahoituspäätökset valmistellaan pääsääntöisesti koordinoivassa maakunnan liitossa tai tarvittaessa siinä liitossa, jonka alueella ryhmähankkeen päähakijan toimipaikka sijaitsee. Valmistelusta sovitaan hankekohtaisesti.

Päätökset hankkeille koordinoiva liitto pyrkii tekemään 21 päivän aikana käsittelevän liiton valmistelun päättymisestä.

Muutos- ja lisärahoituspäätökset valmistellaan käsittelevässä liitossa. Koordinoivan liiton päätös näissä asioissa on sidottu käsittelevän liiton tekemään valmisteluun edellä kerrottuja laillisuus- ja ohjelmanmukaisuusperusteita lukuun ottamatta. Osana muutospäätösvalmistelua käsittelevä liitto valmistelee myös mukaan tulevien osallistuvien yritysten hyväksymisen (ml. de minimis -valmistelu). Koordinoiva liitto vahvistaa de minimis -tuen hankkeeseen osallistuville organisaatioille päätöksellä. Koordinoiva liitto voi tarvittaessa palauttaa muutos- ja lisärahoituspäätökset käsittelevän liiton täydennettäväksi.

Koordinoiva liitto seuraa sopijapuolten osalta rahoituskehysten toteutumista. Käsittelevä liitto ylläpitää oman rahoituskehystensä seurantaan. Maakunnan liitot eivät voi ylittää omaa rahoituskehystään.

4 § Tuen maksamista koskevat päätökset

Koordinoiva liitto vastaa tuen maksamista koskevista päätöksistä hankkeelle ja tekee EURA 2021 -järjestelmässä asiaa koskevan valmistelun, esittelyn ja päätökset.

Tuen maksatuspäätöksen valmistelee EURA 2021 -järjestelmään koordinoivan liiton maksatusasiantuntija. Käsittelevän liiton perusliitto-rahoittaja antaa rahoittajan lausunnon ennen maksatuspäätöksen tekemistä. Perusliitto-rahoittajan tulee pyrkiä antamaan lausuntonsa 30 päivän kuluessa maksatushakemuksen saapumisesta.

5 § Takaisinperintäpäätökset ja muita jatkotoimenpiteitä koskevat päätökset

Koordinoiva liitto vastaa sääntöjenvastaisten menojen johdosta tehtävästä aiheuttomasti maksetun tuen takaisinperinnästä ja muista jatkotoimenpiteistä. Koordinoiva liitto tekee jatkotoimenpiteitä koskevan valmistelun, esittelyn ja päätökset. Toimenpiteen valmistelussa kuullaan hankkeen toteuttajaa sekä tarvittaessa hankkeen rahoituspäätöksen valmistellutta liittoa.

6 § Tiedotus ja viestintä

Koordinoiva liitto vastaa tiedotuksesta ja viestinnästä yleisölle, hakijoille ja tuensaajille toimialueella. Koordinoiva liitto vastaa Etelä-Suomen alueen alue- ja rakennepolitiikan ohjelman viestinnän koordinaatiosta. Lisäksi koordinoiva liitto tuottaa koordinaationsa piirissä olevien liittojen yhteiseen käyttöön viestintäaineistoja. Käsittelevä liitto vastaa alue- ja rakennepolitiikan viestinnästä omissa kanavissaan halutessaan hyödyntäen yhteisesti tuotettuja aineistoja tai tuottaen aineistoja itse. Koordinoiva liitto laatii viestintäsuunnitelman, jonka maakuntien yhteistyöryhmät käsittelevät. Viestinnän suunnittelussa ja toteutuksessa tehdään yhteistyötä liittojen ja koordinoivan liiton kesken.

7 § Hankkeiden seuranta

Koordinoiva liitto vastaa hankkeiden seurannan järjestämisestä. Hankkeiden seuranta varten jokaiselle hankkeelle nimetään yhteyshenkilö, joka seuraa ja ohjaa hankkeen toteuttamista. Hankkeen yhteyshenkilönä toimii rahoituspäätöksen valmistelleen liiton tehtävään nimeämä henkilö (tyypillisesti perusliitto-rahoittaja). Hankkeiden seuranta koostuu ohjausryhmätyöskentelystä, hankkeiden toteutumisen seuraamisesta sekä seurantaraporttien ja indikaattoriraportoinnin tarkistamisesta.

8 § Hallinnolliset ja paikan päällä tehtävät varmennukset sekä pysyvyyden ja tuloa tuottavien hankkeiden jälkiseuranta

Koordinoiva liitto vastaa tuensaajille maksettujen menojen hallinnollisista ja paikan päällä tehtävistä varmennuksista. Käsittelevällä liitolla on mahdollisuus osallistua paikan päällä tehtävään varmennukseen. Käsittelevälle liitolle varataan mahdollisuus nimetä hankkeita varmennettavaksi, mikäli hankkeessa on ilmennyt erityisiä riskejä.

Koordinoiva liitto vastaa myös pysyvyyden ja tuloa tuottavien hankkeiden jälkiseurannasta. Käsittelevälle liitolle varataan mahdollisuus nimetä hankkeita jälkiseurattavaksi, mikäli hankkeessa on ilmennyt erityisiä riskejä.

Käsittelevillä liitoilla on velvollisuus toimittaa tehtävän hoitamiseksi tarvittavat tiedot koordinoivalle liitolle.

9 § Maksettujen menojen lainmukaisuuden vahvistaminen

Koordinoiva liitto vastaa tuensaajille maksettujen menojen lainmukaisuuden vahvistamisesta kerran vuodessa. Käsittelevillä liitoilla on velvollisuus toimittaa tehtävän hoitamiseksi tarvittavat tiedot koordinoivalle liitolle.

10 § Petosten torjunta

Koordinoiva liitto vastaa tehokkaiden ja oikeasuhtaisten petostenvastaisten toimenpiteiden ja menettelyiden käyttöönotosta sekä laatii hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvaukseen liitettävän petosriskiarvioinnin. Koordinoiva liitto vastaa myös asianmukaisiin petostentorjuntatoimenpiteisiin ryhtymisestä sekä sääntöjenvastaisuusilmoitusten tekemisestä. Käsittelevällä liitolla on velvollisuus antaa koordinoivalle liitolle heräte havaituista petosriskeistä ja informoida välittömästi koordinoivaa liittoa, jos sen tietoon tulee sen rahoituskehuksesta rahoitettua hanketta koskeva sääntöjenvastaisuus.

11§ Hallintoviranomaisen avustaminen seurantakomiteatyössä ja ohjelman täytäntöönpanokertomuksen laatimisessa EU:n komissiolle

Koordinoiva liitto vastaa hallintoviranomaisen avustamisesta seurantakomiteatyössä ja ohjelman täytäntöönpanokertomusten laatimisessa komissiolle.

Seurantakomitean jäsenyys on Etelä-Suomen liittojen kesken kiertävä. Asiasta on sovittu erikseen maakuntajohtajien kesken.

12 § EURA 2021 -tietojärjestelmä

Koordinoiva liitto osoittaa yhden tai useamman palveluksessaan olevan henkilön toimimaan EURA 2021 -tietojärjestelmän virastopääkäyttäjänä. Virastopääkäyttäjä antaa asianmukaisesta hakemuksesta käsittelevien liittojen edustajille käyttäjäoikeudet järjestelmään. Käsittelevillä liitoilla on velvollisuus viipymättä ilmoittaa virastopääkäyttäjälle, mikäli käyttäjäoikeuden saanut henkilö ei enää toimi käsittelevässä liitossa järjestelmän käyttämiseen oikeuttavassa asemassa.

13 § Ekosysteemisopimukset

Kestävän kaupunkikehittämisen ekosysteemisopimuksista rahoitettavien hankkeiden välittävän toimielimen tehtävistä vastaa kokonaisuudessaan Uudenmaan liitto Turun, Lahden ja pääkaupunkiseudun osalta.

14 § Alue- ja rakennepolitiikan asioiden käsittely Etelä-Suomen maakuntien liittojen työryhmissä

Koordinoiva liitto vastaa siitä, että alue- ja rakennepolitiikan asioiden käsittelyyn muodostuu tarvittavat rakenteet ja työryhmät. Mikäli on edellytetty, koordinoiva liitto perustaa Etelä-Suomen alue- ja rakennepolitiikan koordinaatioryhmän, jossa ovat edustettuina alueen maakuntien liitot ja alueella toimivat RR-ELY-keskukset sekä työ- ja elinkeinoministeriö. Tarvittaessa koordinoiva liitto kutsuu koolle koordinaatiossa mukana olevien liittojen valmisteluryhmän. Käsittelevät liitot voivat ehdottaa valmisteluryhmän koolle kutsumista ja käsiteltäviä asioita.

Alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaa koskevat asiat tuodaan säännöllisesti koordinaatioalueen maakuntajohtajien käsiteltäväksi. Asioiden valmistelusta vastaa koordinoiva liitto. Käsittelevät liitot voivat tehdä ehdotuksia käsiteltävistä asioista.

15 § Sopimuksen tarkoittamien tehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset ja tekninen tuki

Tässä sopimuksessa sovittujen tehtävien hoitamista varten Uudenmaan liitolle osoitetaan varat Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 – EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman teknisestä tuesta. Teknisen tuen käytöstä laaditaan vuosittain käyttösuunnitelma. Hankkeiden valinnasta ja rahoituspäätösten valmistelusta ja muiden tämän sopimuksen tarkoittamien käsittelevän liiton tehtävien hoitamisesta kukin käsittelevä liitto vastaa omalla rahoituksellaan. Käsittelevät liitot voivat käyttää teknistä tukea sopimusosapuolten välisen erillisen, asiaa koskevan sopimuksen ja käyttösuunnitelmien mukaisesti.

16 § Vahingonkorvaus

Mikäli käsittelevä liitto aiheuttaa koordinoivalle liitolle vahinkoa tämän sopimuksen tarkoittamien tehtävien hoitamisessa tahallisesti tai ilmeisen huolimattomalla menettelyllä, sen tulee korvata koordinoivalle liitolle tästä aiheutunut vahinko. Koordinoiva liitto on samoilla perusteilla vahingonkorvausvelvollinen käsittelevälle liitolle aiheuttamastaan vahingosta. Vahingonkorvausvelvollisuus ei koske välillisiä vahinkoja.

17 § Muut sopimusehdot ja sopimuksen voimaantulo

Kukin sopimuksen osapuoli vastaa siitä, että se noudattaa tämän sopimuksen tarkoittamien tehtävien hoidossa Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 – EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaa, voimassa

olevaa lainsäädäntöä ja toimintaan liittyvää hallintoviranomaisen ja muuta viranomaisohjeistusta sekä koordinoivan liiton ja käsittelevien liittojen keskinäisellä sopimuksella sopimia käytäntöjä. .

Tämä sopimus astuu voimaan allekirjoitushetkellä ja jatkuu ohjelmakauden sulkemiseen asti. Sopimuksen voimassaoloaika voidaan koordinoivan liiton esityksestä jatkaa, jos tämän sopimuksen mukaisten tehtävien saattaminen päätökseen sitä vaatii.

Sopimusta voidaan tarkistaa kaikkien koordinaatiossa mukana olevien maakuntien liittojen yhteisellä päätöksellä tekemällä siitä kaikkien sopijapuolten allekirjoittama lisäys. Mikäli sopijaosapuolet eivät noudata tässä mainittuja sopimusehtoja, sopimus voidaan irtisanoa kuuden (6) kuukauden irtisanomisajalla. Irtisanomisen johdosta sopimuksen voimassaolo lakkaa sen irtisanoneen sopijapuolen osalta jatkuen täysimääräisesti voimassa muiden sopijapuolten osalta, ellei kirjallisesti muuta sovita.

Mikäli sopijapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen tämän sopimuksen soveltamiseen liittyvistä käytännön asioista, on sopijapuolella oikeus pyytää asiasta hallintoviranomaisen kannanottoa, jota tulkitaan hallintoviranomaisen ohjeena. Sopimusta koskevat erimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan keskinäisillä neuvotteluilla. Mikäli yksimielisyyttä ei saavuteta kolmen kuukauden kuluessa neuvottelujen aloittamisesta, ratkaistaan ne lopullisesti Helsingin käräjäoikeudessa.

Tätä sopimusta on laadittu viisi yhtäpitävää kappaletta, yksi kullekin osapuolelle.

Tämä sopimus on hyväksytty kaikkien viiden maakunnan maakuntahallituksissa:

Kanta-Häme x.x.2021

Kymenlaakso x.x.2021

Päijät-Häme x.x.2021

Uusimaa x.x.2021

Varsinais-Suomi x.x.2021

Allekirjoitukset

EUROPE DIRECT -HANKKEEN PÄÄTTÄMINEN

Asia Varsinais-Suomen liitto toteutti hankekausilla 2013–2017 sekä 2018–2020 Europe Direct Varsinais-Suomi -tiedotuspisteen toimintaa Euroopan komission hankekumppanina. Koronapandemian vuoksi hankkeen toimikautta ja sopimusta 2018–2020 jatkettiin sopimuskumppanien yhteisellä päätöksellä 30.4.2021 saakka. Täten myös hankkeen vuoden 2020 rahoituksen käyttöaikaa jatkettiin huhtikuun loppuun 2021 asti.

Europe Direct Varsinais-Suomi toimi osana Euroopan komission ylläpitämää Euroopan laajuista tiedotuspisteiden verkostoa. Sen tehtävänä oli viestiä ajankohtaisista EU-aiheista monipuolisesti Varsinais-Suomen alueella sekä vastata kansalaisten EU-aiheisiin kysymyksiin. Asiakaspalvelua toteutettiin sähköpostitse ja puhelimitse. Kaudella 2018–2020 tiedotuspiste työllisti vuoden 2018 ajan yhden henkilön 100 % työajalla ja vuodet 2019–2021 yhden henkilön 50 % työajalla.

Europe Direct on vuosittain järjestänyt useita eri keskustelutilaisuuksia ja tapahtumia. Tilaisuuksista suurin osa on suunnattu suurelle yleisölle keskeisistä EU-aiheista ja mukana keskustelemassa on ollut meppejä, kansallisia ja paikallisia poliitikkoja sekä eri erityisalojen asiantuntijoita. Yhteistyötä on tehty laajasti myös koulujen ja oppilaitosten kanssa. Europe Directillä on ollut tärkeä rooli yleisen EU-keskustelun ja EU-aiheiden esillä pitämisessä ja keskustelualustan luomisessa maakunnassa. Se on toteuttanut maakuntastrategian mukaista kumppanuusajatusta luomalla yhteyksiä sellaisiin toimijoihin, joihin liiton perustoiminnalla on vähemmän suoraa yhtymäpintaa sekä vahvistanut Varsinais-Suomen liiton yhteyksiä ja kumppanuutta muihin eurooppalaisiin verkostoihin, unionin toimielimiin ja erityisesti Euroopan komission ja parlamentin toimijoihin.

Päätös siitä, ettei liitto lähde tavoittelemaan hankekumppanuutta EU-komission ehdotuspyyntökilpailussa kaudelle 2021–2025 tehtiin muuttuneiden hanketavoitteiden vuoksi. Uuden toimikauden rahoitusehdot ja komission tiedotuspisteille asettamat tavoitteet sekä toiminta muuttuivat niin paljon, että liitto ei katso omaavansa enää edellytyksiä toiminnan jatkamiselle nykyisten toimintamallien mukaisesti. Vaikka Europe Direct -hanke ja tiedotuspisteen toiminta on nyt päättynyt, jatkaa Varsinais-Suomen liitto yhteistyötä hankkeessa solmittujen verkostojen kanssa ja työskentelyä EU-aiheiden parissa. Maakuntaa palvelee edelleen EU-kysymyksissä myös Turun ja Varsinais-Suomen Eurooppa-toimisto Brysselissä.

Europe Direct -toiminnan päätulokset:

- Europe Direct -hanke on maakunnallisesti vahvistanut kansalaisten yhteyttä Euroopan unioniin ja tuonut EU:n lähemmäs heidän arkeaan.
- järjestettyjen tilaisuuksien ja tapahtumien avulla on lisätty tehokkaasti alueen toimijoiden tietoutta EU:n tarjoamista rahoitusmahdollisuuksista ja koheesio politiikasta. Koheesioviestinnän toteuttamiseen saatiin erillinen rahallinen lisätuki EU-komissiolta.
- Europe Directin viestintätoimilla ja asiakaspalvelulla on laaja-alaisesti lisätty kansalaisten tietoutta unionista, sen toiminnasta, EU-kansalaisen mahdollisuuksista vaikuttaa ja unionin päätöksenteosta.
- yhteistyö koulujen kanssa on vahvistanut alueen koululaisten EU-tuntemusta ja herättänyt pohtimaan omaa itseään osana unionia mm. taidekilpailun, kouluvierailujen ja materiaalipaketien avulla.
- viestinnän ja sidosryhmätyöskentelyn ansiosta on luotu yhteyksiä uusiin yhteistyökumppaneihin, vahvistettu alueen EU-toimijoiden keskeistä verkostoa ja kumppanuusajattelua.
- hanke on osaltaan ollut mukana vahvistamassa alueella käytävää EU-keskustelua mm. osallistumalla aktiivisesti Eurooppa-foorumi Turussa -tapahtuman kehittämiseen ja sisällöntuotantoon.
- kansallisella ja kansainvälisellä yhteistyöllä on vahvistettu EU:n kansalaiskeskustelujen toteuttamista, näin erityisesti Suomen ja Viron välillä (Citizen's Dialogue 2018).
- hankkeen toiminnasta vastannut erikoissuunnittelija on vaikuttanut EU:n kansalaisviestinnän julkaisujen kehittämiseen toimimalla osana EU-maiden edustajista koostuvaa viestintäjulkaisujen asiantuntijatiimiä.
- Europe Direct -hankkeen toiminta on ollut kustannustehokasta.

- Europe Direct -hanke on vahvistanut Varsinais-Suomen liiton yhteistyötä ja verkostoa EU:n toimielimiin, erityisesti komission ja parlamentin toimijoihin.

Euroopan komissio rahoitti hankkeen toimintaa vuosittain hyväksytyin viestintäsuunnitelman mukaisesti. Lisäksi Varsinais-Suomen liitto rahoitti hanketta omarahoitusosuudella. Maakuntahallitusta on informoitu hankkeen rahoituksesta ja omarahoitusosuuden kattamisesta kalenterivuosittain. Hankkeen lopputilityksen perusteella hankkeesta on jäänyt ylijäämää 16 013,78 €.

Valmistelija TN/KK/mk

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus päättää:

1. merkitä tiedoksi Europe Direct -hankkeen tulokset ja toiminnan päättymisen,
2. siirtää hankkeen ylijäämän aluekehittämisen kustannuspaikalle 3010 käytettäväksi muiden hankkeiden omarahoitusosuuksien kattamiseen sekä
3. lopettaa kustannuspaikan 7014 (Europe Direct).

Päätös

Lisätietoja Erikoissuunnittelija Katri Koivisto, p. 0400 251 771, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

VIRANHALTIJAPÄÄTÖKSET

Asia Viranhaltijat ovat tehneet hallintosäännön ja päätösvallan delegointien perusteella seuraavat toimenpanopäätökset:

Maakuntajohtajan päätökset:

- hankepäätökset A § 40-44
- muut B § 104-127

Edunvalvontajohtajan päätökset:

- CB valtion vastinraha maksatuspäätökset X § 27-39
- Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen maksatuspäätökset C1 § 17

Head of Managing Authority päätökset A1 § 114-122

Oheismateriaalina ovat päätösluettelot.

Valmistelija ml/mbl/kn/mk

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat tiedoksi eikä käytä otto-oikeuttaan.

Päätös

Lisätietoja Hallintosihteeri Marja Karttunen, p. 040 720 3061, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

MAANKÄYTTÖJAOSTON 13.9.2021 ANTAMAT LAUSUNNOT JA KÄSITTELEMÄT ASIAT

- Asia Maankäyttöjaoston 13.9.2021 pöytäkirja:
 Lausunto Auran kunnanhallitukselle Auran asemanseudun taajaman, valtatie 9 liikennealueen ja Aurajokilaakson osayleiskaavaehdotuksesta
 Lausunto Askaisten yleiskaavan muutosluonnoksesta Isojärven alueella
 Lausunto Uudenkaupungin kaupungin osayleiskaavaehdotuksesta koskien Kalannin aluetta
 Lausunto Kalannin aurinkoenergian tuotantoalueen suunnittelutarveratkaisu-, rakennuslupa- ja tilapäisten lupahakemusten vireille tulosta
 Lausunto YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn ja Natura vaikutusten arvioinnin tarpeesta kalankasvatushankkeessa, Kustavi, Isokari
 Lausunto Kolsa-Juvansuon tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta
 Lausunto Juha Vainion maa-aineslupahakemuksesta
 Lausuntopyynnöt, jotka eivät anna aiheutta Varsinais-Suomen liiton lausunnon antamiseen:
 1.Fingrid Oy: Pyhärannan Torna-Lautakarin neutraalipiirin johtoa koskeva lunastuslupahakemus (M106/12.7.2021)
 2.Liikenne- ja viestintäministeriö: Luonnos liikenneturvallisuusstrategiaksi (M88/8.6.2021)
 3.Salon kaupunki: Honkala-Annalan ranta-asemakaavanmuutosluonnos (M91/14.6.2021)
 4.Salon kaupunki: Rudus Oy:n maa-aineslupahakemus Salon Kiikalan Saaren tiloilla Fillerimonttu, Hiekka-alue ja Ojalannummi (M99/29.6.2021)
 5.Taivassalon kunta: Taivassalon Keräsaari II:n ranta-asemakaavanmuutos (M107/2.8.2021)
 6.Turun kaupunki: Luostarinkatu 5:n asemakaavanmuutos (M95/28.6.2021)
 7.Turun kaupunki: Kaksikerran Kalliolan ranta-asemakaava (M96/28.6.2021)
 8.Uudenmaan ELY-keskus: Lausuntopyyntö Keräkankareen pohjavesialueen rajausmuutoksesta (M115/31.8.2021)
 9.Varsinais-Suomen ELY-keskus: YVA-menettelyn tarpeellisuus tiesuunnitelmassa valtatie 9 parantaminen välillä Lieto as – Aura (M92/15.6.2021)
 10.Varsinais-Suomen ELY-keskus: Mt 180 Kirjalansalmen uuden sillan tiesuunnitelma Paraisilla ja Kaarinassa (M93/15.6.2021)
 11.Varsinais-Suomen ELY-keskus: YVA-menettelyn tarpeellisuus BioGPaimio Oy:n Paimion bio-kaasulaitos-hankkeessa (M94/22.6.2021)
 12.Varsinais-Suomen ELY-keskus: Lunastuslain mukainen kuuleminen, Iso-Hölo, Eura ja Laitila (M97/28.6.2021)
 13.Varsinais-Suomen ELY-keskus: Mt 180 Hessundinsalmen uuden sillan tiesuunnitelma Paraisilla (M100/29.6.2021)

Ilmoitukset Varsinais-Suomen liiton luottamustoimielimien päätöksistä ovat olleet nähtävillä pöytäkirjojen tarkastusten jälkeen liiton kotisivuilla www.varsinais-suomi.fi otsikon "Päätöksenteko / Esi-tyslistat ja pöytäkirjat" alla.

Tämän lisäksi maankäyttöjaoston pöytäkirjan paperiversio on nähtävillä kokouksessa

Valmistelija HS/hm

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee maankäyttöjaoston pöytäkirjan 13.9.2021 tiedoksi eikä käytä otto-oikeuttaan.

Päätös

Lisätietoja Suunnittelujohtaja Heikki Saarento, puh. 040 7203 056, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT

.1 MAAKUNTAVALTUUSTON KOKOUS 25.10.2021

Maakuntavaltuuston kokous pidetään 25.10.2021 Turun kristillisellä opistolla, Linnasmäki Oy, Turku.

Alustava ohjelma:

- 9.30 Ryhmäkokoukset
- 10.30 - Maakuntavaltuuston kokous
- 12.00 Lounas
- 13.00 - Maakuntavaltuuston kokous jatkuu

Asialuettelo:

1. Kokouksen avaaminen
2. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
3. Maakuntavaltuuston järjestäytyminen
4. Maakuntavaltuuston sihteerin määrääminen
5. Valtuustoryhmien muodostaminen
6. Kokousasiain esittelyjärjestyksen hyväksyminen
7. Pöytäkirjantarkastajien valitseminen
8. Äänenlaskijain valitseminen
9. Maakuntavaltuuston vaalilautakunnan valitseminen
10. Maakuntahallituksen valitseminen
11. Tarkastuslautakunnan valitseminen
12. Ajankohtainen katsaus maakuntavaltuustolle
13. JHTT-yhteisön valitseminen
14. Valtuustoryhmän tai valtuutetun aloitteet
15. Valtuutetun kyselyt
16. Muutoksenhakuohjeet ja kokouksen päättäminen

.2 ASIAANTUNTIJALOUSUNTO KANSALAISALOITTEESTA SUDEN KANNANHOIDOLLISEN METSÄSTYKSEN ALOITTAMISEKSI JA SUSIVAHINKOJEN ESTÄMISEKSI

Asia Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Varsinais-Suomen liiton asiantuntijalausuntoa kansalaisaloitteesta (KAA 4/2020) suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi ja susivahinkojen estämiseksi. Lausunto on pyydetty toimittamaan kirjallisesti 11.10. klo 14.00 mennessä.

Kansalaisaloitteessa esitetään, että valmistellaan laki, joka luo puitteet suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi. Lisäksi lain tulee mahdollistaa nykyistä luotettavampi suden kannanarviointi, suden lajipuhtaus ja määrittää valtakunnallisesti yhtenäiset toimintatavat uhkaa tai vaaraa aiheuttavien susien poistamiseen. Aloitteessa kannanhoidollisen metsästyksen tavoitteena on susikannan säätely yhteiskunnallisesti siedettävälle tasolle, vähentää vahinkoja metsästyskoirille ja kotieläimille sekä pitää sudet ihmisarkoina ja poissa ihmisasutuksesta.

Susi kuuluu Suomessa poronhoitoalueen ulkopuolella EU:n luontodirektiivin liitteen IV tärkeinä pidettyihin tiukasti suojeltuihin lajeihin. Suden metsästys on lähtökohtaisesti kielletty. Kannanhoidollinen metsästys ei nykyinsäädännön mukaan ole mahdollista, mutta metsästyslain 41 a § säädetyllä poikkeusluvalla voidaan rauhoituksesta poiketa. Poikkeusluvan myöntää Suomen riistakeskus, ja se perustuu Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa määriteltävään alueelliseen kiintiöön.

Kansalaisaloitteen näkemykset ovat linjassa jo aiemmin *Kansallisen suurpetopolitiikan kehittämisarvioinnin* (2014) ja sittemmin päivitetyn *Suomen susikannan hoitosuunnitelman* (2019) esittämien kannanhoidollisten toimien kanssa. Maa- ja metsätalousministeriön asettamassa *Suden kannanhoidollisen metsästyksen suunnittelu ja määrittely* -hankkeen valmistelu- ja ohjausryhmässä

(MMM009:00/2020) ja virkavalmisteluna tuotetussa *Suden kannanhoidollisen metsästyksen suunnitelma* -työryhmäraportissa käsitellään reunaehtoja ja suunnitelmaa suden kannanhoidolliselle metsästykselle poronhoitoalueen ulkopuolella. Jokainen alueellinen riistaneuvosto (15 kpl) kannatti esitystä joko sellaisenaan tai muutettuna pienillä muutoksilla.

Kansalaisaloite on luettavissa:
[KAA_4+2020.pdf \(eduskunta.fi\)](#)

Varsinais-Suomen liitto on antanut seuraavan asiantuntijalausunnon eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle 11.10.2021:

Sudet herättävät keskustelua Varsinais-Suomen alueella, sillä havaintoja susien liikkeistä tehdään yhä useammin lähellä asutusta. Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan maaliskuussa 2021 koko maan susikannan koko oli keskimäärin 300 sutta. Luku kattaa yhteensä 57 parin ja perhelaumojen muodostamaa reviiriä. Määrä on noin 31 % suurempi kuin vuonna 2020. Ennustemallin mukaan reviirien määrä todennäköisesti kasvaa edelleen.

Susikannan kasvun taustalla on hyvä pentutuotto, erityisesti alueilla, jossa on saatavissa hyvin ravintoa. Alueellinen tarkastelu on osoittanut, että merkittävä osa Suomen susikannasta elää niemenomaan suhteellisen väkirikkaassa läntisessä osassa maata ja vähemmän susia tavataan idässä ja pohjoisessa.

Läntisen Suomen kannanhoitoalueella on keväällä 2021 tavattu 21 perhelaumaa ja 13 suden asuaa reviiriä. Itäisen Suomen kannanhoitoalueella laumareviirejä oli 13 ja kahden suden reviirejä 9. Poronhoitoalueella kuluvana vuonna on todettu vain yksi rajalauma ja yksi rajalla liikkuva susipari.

Läntisen Suomen kannanhoitoalueen sisällä vahvimpien susikantojen alueita ovat Varsinais-Suomi ja Etelä-Satakunta sekä Etelä- ja Pohjois-Pohjanmaa. Itäisessä Suomessa susikanta painottuu puolestaan Kainuun ja Pohjois-Karjalan itäosiin sekä Pohjois-Savon pohjoisosiin.

Varsinais-Suomessa susien esiintymistiheys on Suomen suurin. Parhaillaan alueella on 10 susireviiriä sekä yksi jaettu susireviiri Satakunnan kanssa. Kyseisillä 10 reviirillä on keväällä 2021 havainnointu kahdeksan pentulaumaa ja kaksi susiparia.

Susien aiheuttamat vahingot ovat Varsinais-Suomessa pysyneet viime vuosina samoissa suuruusluokissa. Kotieläinvahingot kohdistuvat lähinnä lammasvahinkoihin. Suuri syy kotieläinvahinkojen vähäisyyteen on alueen suuri valkohäntäpeurakanta, joka tarjoaa susille helpon ja runsaan saaliikohteen. Metsästyskoiravahingot Varsinais-Suomessa ovat olleet viime vuosina yksittäisiä.

Susihavainnot ovat Varsinais-Suomessa jatkuvassa nousussa viime vuosien aikana. Vuosien 2020 ja 2021 välillä havaintojen määrä on noussut 52 %. Samanaikaisesti susien karkotusluvut ovat lisääntyneet. Julkisessa keskustelussa on ollut vuosia huoli ihmisten turvallisuudesta susireviirien alueella, ja kunnista nousee esiin yhä useammin huolestuneita kannanottoja. Sudet liikkuvat toistuvasti lähellä ihmisasutuksia ja silminnäkijähavaintoja ihmisasutusten liepeiltä on runsaasti. Varsinais-Suomen liitto jakaa kansalaisaloitteen huolen susien pitämisestä ihmisarkoina ja pysymisestä poissa ihmisasutusten lähetyviltä.

Varsinais-Suomen liitto katsoo, että kansalaisaloitteen tarkoitus on muun muassa maaseudun asumisen, ihmisten ja kotieläinten turvallisuuden sekä elinkeinon harjoittamisen kannalta perusteltu. Kannan kehitykseen liittyvät haasteet tulee pyrkiä ratkaisemaan kestäväällä tavalla. Susikannan hoitosuunnitelmassa tavoiteltavan pidemmän aikavälin susikannan suotuisen suojelutason ja edellä mainittujen seikkojen välille tulee löytää tasapaino.

Susien DNA-näytteiden kerääminen on ollut nousujohteista viimeisen kuuden vuoden aikana ja näytekattavuus Varsinais-Suomen susikannasta on hyvä. Varsinais-Suomen susipopulaation sukusiitosprosentti on korkeampi kuin muualla maassa johtuen susien lähisukulaisuudesta. DNA-

tutkimus onkin auttanut sukulaissuhteiden selvittämisessä ja susien liikuntojen seuraamisessa. Yhteistyön muotoja DNA-keräysten mahdollistamiseksi on jatkossakin pidettävä yllä ja parannettava entisestään. Kattava DNA-keräys tukee myös kansallisen susikannan suotuisan suojelutason viitearvotyön onnistumista.

Kannanhoidollisen metsästyksen tarpeellisuus on nostettu esiin jo *Kansallisessa suurpetopoliitiikan kehittämisarvioinnissa* vuonna 2014. Suden kannanhoidollisen metsästyksen toteuttamisen kannalta on ongelmallista, mikäli kannanhoidolliset pyyntiluvat laitetaan hallinto-oikeuden toimesta toimeenpanokieltoon tutkimusnäytön puutteellisuuden vuoksi.

Tutkimustiedon lisääminen onkin kannatettavaa. Pohjoismaissa tehdyissä tutkimuksissa on todettu, että laillisen metsästyksen salliminen lisää sietokykyä sutta kohtaan ja yleisemminkin sosiaalista hyväksyntää suden läsnäoloa kohtaan. Ekologinen tutkimus todentaa syy-seuraussuhteita – laillisen metsästyksen salliminen vähentää samanaikaisesti laittomia susien tappoja. Yhteiskuntatieteellinen tutkimus puolestaan on kyennyt todentamaan perustelut sille, miksi tämä yhteys on olemassa - susireviireillä asuvat ihmiset kaipaavat vaikutusmahdollisuuksia alueensa susikantaan metsästyksen keinoin.

Varsinais-Suomen susikannan kehitys osoittaa, että susien salakaadot eivät ole suuri ongelma alueen susikannan hyvinvoinnin kannalta. Tästä huolimatta on sekä susikannan että paikallisten ihmisten etujen mukaista käyttää kannanhoidossa sellaisia toimenpiteitä, joilla laittomia toimia voidaan ennaltaehkäistä.

Varsinais-Suomen liitto pitää tärkeänä, että toteutuessaan kannanhoidollisen metsästyksen sosio-kulttuurisia sekä ekologisia vaikutuksia tarkastellaan pitkällä aikajänteellä. Kannanhoidollinen metsästys tarjoaa myös mahdollisuuden kehittää SusiLIFE-hankkeessa valmistettavaa MSE-mallinnustyökalua (Management strategy evaluation tool) riistahallinnon viranomaistyön tueksi. Kannanhoidollinen metsästys on hyvä ottaa huomioon myös valmisteltaessa susikannan suotuisan suojelutason viitearvoa Luonnonvarakeskuksessa.

Lisätietoja   Kehittämispäällikkö Malla Rannikko-Laine, p. 040 7213429, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi
Suomen merialuesuunnitteluyhteistyön koordinaattori Mari Pohja-Mykrä, p. 041 550 8442, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi annettavat asiat tiedoksi.

Päätös

KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Maakuntajohtajan ehdotus

Puheenjohtaja päättää kokouksen.

Päätös